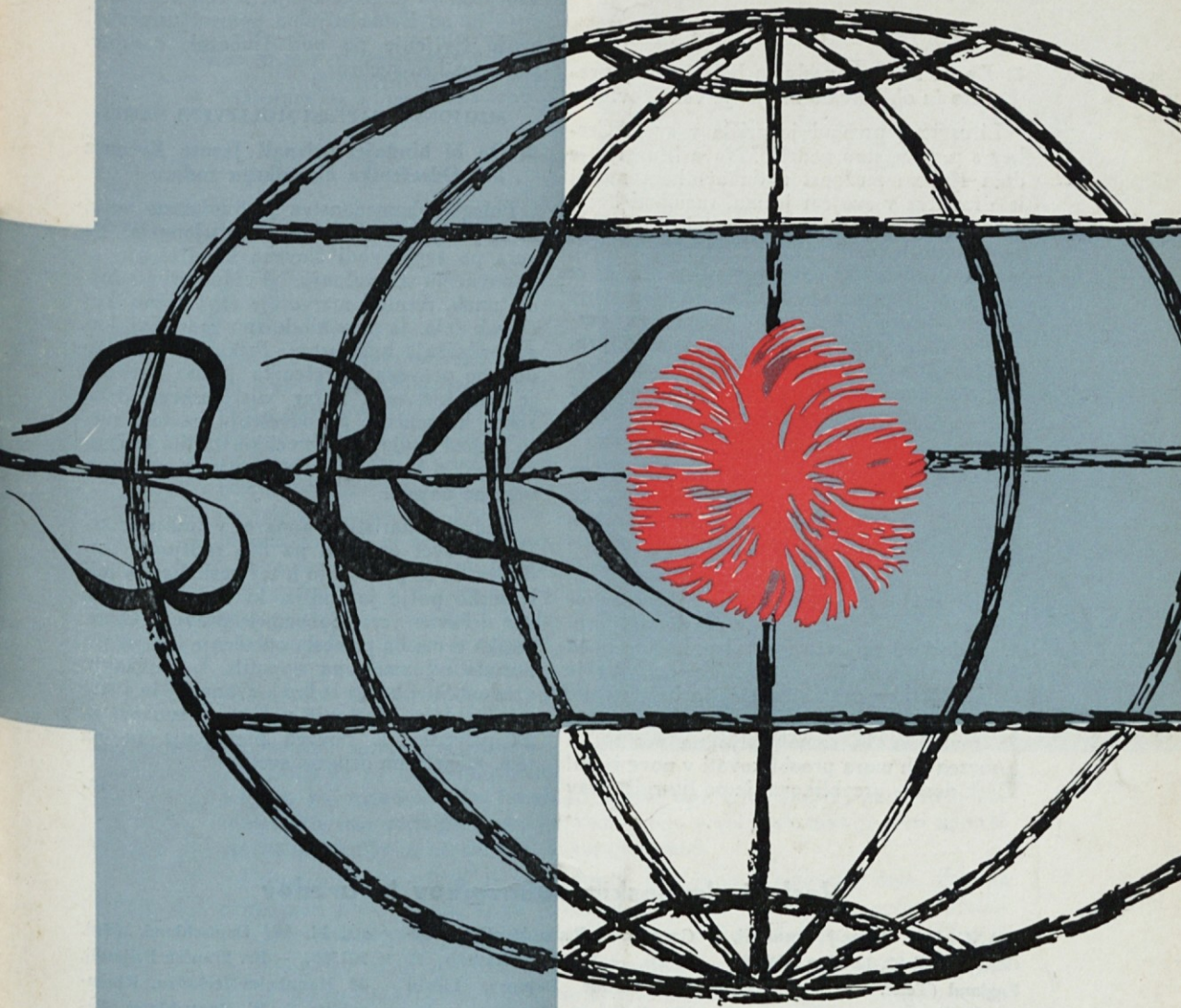

LIUBLJANA
SLOVENIJA

Naša Luč

5+1965

Maj 1965

SPOŠNI PAPEŠKI MOLITVENI NAMEN

- **Da bi sveto bogoslužje bolj in bolj preželo in oblikovalo življenje vernikov.**

Liturgična pomlad je prišla v sveto Cerkev s prvo postno nedeljo. Nova liturgija je dala ljudem možnost z duhovnikom moliti iste molitve v svojem jeziku, razumeti bolje pomen bogoslužnih dejanj, sodelovati z duhovnikom, tako da niso več samo gledavci, marveč sodelavci, sodarovavci, svečeniki v nekem pomenu besede. Cerkev odkriva svoje obrede, doslej kakor nekaj magičnega, vernikom, da se vanje poglobijo, zamislijo, preiščujejo njih vsebino: besede, obrede, geste, zunanjo stran in notranji pomen enega največjih znamenj vsake vere: kulta, bogočastja.

A gre še za več! Vse to mora vplivati na zunanje in notranje življenje vernikov, ga mora oblikovati, ga mora približati Cerkvi, kakor se je Cerkev z obnovo liturgije približala ljudstvu.

Kristus sam je po liturgiji navzoč sredi svojih vernikov: če kje, je prav pri obnavljanju svete daritve na križu spet posredovavec med Bogom Očetom in svetom. To delo božje ljubezni lahko verniki odslej še bolj čutijo. In ta ljubezen jih mora prežeti v času tolikega sovraštva in samoljublja na svetu. Ta ljubezen jih mora preoblikovati v nove ljudi! Višek doseže preoblikovanje po liturgiji prav

v sveti Evharistiji: znamenju ljubezni, navzočnosti in dobrote božje. Živeti z Evharistijo in po Evharistiji pa pomeni usmerjati svoje življenje po poti ljubezni, dobrote, ponižnosti in svetosti.

MISIJSKI PAPEŠKI MOLITVENI NAMEN

- **Da bi hindujci priznali Jezusa Kristusa kot Odrešenika človeškega rodu.**

Poleg mohamedanstva je hinduizem vera, ki najbolj ovira krščanske misijonarje. Ta vera po svoje vodi človeka k odrešenju in ponovnemu učlovečenju. Ni važen pri hindujcih nauk, resnica, marveč je zanj važno, kaj človek dela. Je pa v hinduizmu marsikaj, kar ga približuje krščanstvu. Prikazati pravilno podobo pravega Odrešenika Jezusa Kristusa je ena bistvenih nalog misijonskega dela, zakaj hrepenenje po odrešenju na tem svetu je med hindujci tako veliko, da jim krščanski nauk o Mesiju vzbuja upanje, ki ga druge vere ne dajejo.

Zadnji evharistični kongres v Indiji je krščanski svet opozoril na 305 milijonov Indijcev, ki se prištevajo k tej veri. Veliko misijonsko polje je Indija, ki ima hinduizem kot državno vero. Spoznanje pravega Odrešenika sveta bo prineslo odrešenje indijskega naroda od zmot, ga napolnilo k spoznanju vrednot, ki jih ima le božji evangelij in s tem mu bo dalo odrešenje v Krvi Kristusovi in ga privedlo do novega prerodenja ne na tem, marveč na drugem svetu.

-ia.

Naslovi slovenskih duhovnikov in uradov

ANGLIJA: Ignacij Kunstelj, Offley Road 62, London S.W. 9., England (Telef. RELiance 6655; izg. Rilajens).

AVSTRIJA: Janez Hafner, Theodor-Körnerstr. 111, Graz. — Anton Miklavčič, Kapellengasse 15, Spittal/Drau, Austria.

BELGIJA: Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Liège, Belgique, Tel. 04/233910). — Kazimir Gaberc, 19 avenue Louis Empain, Marcinelle (Hainaut), Belgique, (Tel. 07/367754).

FRANCIJA: Nace Čretnik, 4 rue S. Fargeau, Paris 20, (Telefon 636-80-68) — Ciril Lavrič in p. Vladimir Klemenčič, 7 rue

Gutenberg, Paris 15. (Tel. 250-89-93). — Stanislav Kavalar, 17 rue Claude Debussy, Liévin (Pas-de-Calais), France. — Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, Aumetz (Moselle), France. — Msgr. Stanko Grims, 1 rue du Dauphiné, Merlebach (Moselle), France. — P. Jakob Vučina, 6, rue de France, Nice (A. M.), France.

ITALIJA: Slovenski dušnopastirski urad, via dei Colli 8, Roma, Italia.

NEMCIJA: Ciril Turk, 42 Oberhausen-Sterkrade, Mathildestrasse 18, West-Deutschland (Telefon 62676). — Ivan Ifko, 43 Essen—Altenessen, Schonnefeld-

str. 36, W. Deutschland. (Tel. 291305). — Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim-Neckarau, Rheingoldstr. 3., W. Deutschland (Telefon 851663). — Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Heusteigstrasse 49/II, W. Deutschland (Tel. 707970). — Dr. Janez Zdešar, Schubertstr. 2/I., 8 München 15, W. Deutschland (Tel. 536453). — Franc Šeškar, Zieblandstraße 32/II Rgb., 8 München 13, W. Deutschland (Tel. 550296).

NIZOZEMSKA: Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA: Jože Flis, Erik Dahlbergsgatan 28 Malmö, Sweden (Tel. 040/119 656).

Sv. Jožef — delavec

Slika, ki je v muzeju Louvre v Parizu,
je napravil francoski slikar
Georges De la Tour (1593–1652)

P

rvi dan cvetočega meseca maja, ko sveže pomladansko zelenje in cvetje daje življenju novega upanja, je posvečen misli na delo.

Delo je delež človeštva od prvih početkov in vpisano v usodo vsakega izmed nas. Vsako delo ima sončne in senčne strani, a brez dela bi človek ne bil to, kar je. Z delom si namreč človek ne preskrbi samo vsakdanji kruh, z delom tudi ureja svet in tako izpolnjuje poslanstvo, ki mu ga je Bog dal, da bo sodeloval pri stvarstvu, ga kot gospodar urejeval ter mu spreminjal obličje.

Človek je po naravi socialno bitje in vse njegovo delo, četudi so sadovi tega dela najprej namenjeni posamezniku, ima socialno funkcijo. Vsako delo v večji ali manjši meri namreč vpliva na okolje in na družbo, v kateri živimo.

Zgodovina človeštva je pravzaprav zgodovina njegovega dela. Ena in druga nosi pečat merila, ki ga je človek dal svojemu življenju, pečat odločitve glede končnega cilja, kateremu posvetimo svoje življenje.

Mnogi so iskali samo sebe in svoj užitek in so zato grozotno izrabljali druge: ko so eni krvaveli v delu, so sadove uživali le drugi. Ne čudimo se, da je proti takemu krivičnemu stanju prišel upor in da je šele po dolгих in težkih borbah prišlo do bolj ali manj pravične razdelitve sadov dela. Osnovna zahteva naravne pravičnosti je namreč, da ima vsakdo pravico, a tudi dolžnost do dela, pravico pa tudi do sadov svojega dela.

Ker je človek obenem materialno in duhovno bitje, zato je njegovo delo duhovno ali materialno, obojno enako potrebno za človeštvo, eno in drugo pa mora biti gledano v perspektivi človeka, da je namreč samo sredstvo, da človek doseže svoj končni, večni cilj.

Kristus ni brez pomena 30 let posvetil skritemu življenju in ročnemu delu, tako da so ga njegovi sovaščani poznali kot tesarjevega sina; Cerkev, ki se od svojih prvih početkov bori za čast in pravico delu, ni brez namena vprav v našem času postavila praznik sv. Jožefa delavca.

Ko se bomo te dni spominjali žuljev naših delavcev, pa naj bodo rudarji, kmetje, tovarniški delavci ali služkinje, ko se bomo spominjali naporov naših kulturnih, političnih in duhovnih delavcev, moramo vse to različno delo posta-

viti v luč nadnaravnega poslanstva človeka in ga ocenjevati s tem merilom, obenem pa moramo kot nepopustljivi in neustrašljivi borci za zemeljsko pravico vedno in povsod zahtevati za vsako (koristno) delo primeren zaslužek in take socialne, gospodarske ter politične razmere, da bo delo — vsako delo in povsod! — človeka res dvigalo, dvigalo v njegovem dostojanstvu in mu pomagalo, da bo lažje izpolnjeval svoje tostransko in onstransko poslanstvo.

-nč.

Spet kliče nas venčani maj

V mesecu maju posebej častimo Mater božjo Marijo. Bele cvetke, ki se pojavijo takrat ob robu gozdov in po gozdovih, je naše ljudstvo imenovalo po njej »šmarnice«. V cerkvah se zbiramo vsak dan k češčenju Marije. Tudi tej pobožnosti pravimo po naše »šmarnice«. Maja je v deželi že pomlad in tedaj oživijo tudi romanja.

Od božjih poti, kamor Slovenci radi romajo, so najbolj priljubljena Marijina božja pota. Najbolj znane slovenske božje poti so: Gospa sveta na Koroškem, Svete Višarje, Sveta gora pri Gorici, Ptujška gora na Štajerskem. Krona med njimi pa je Marija Pomagaj na Brezjah. Brezje so postale narodna božja pot in Marija Pomagaj na Brezjah se imenuje Marija Slovencev Kraljica. Ta božja pot je sicer najmlajša, saj se je razvila šele v 19. stoletju, a je najbolj privlačna in priljubljena zaradi čudežnih uslišanj, ki so se tam zgodila na priprošnjo Marijino. Milostna podoba je bila naslikana nekako v letih od 1810. do 1814. Iz obljube jo je naslikal slovenski slikar Leopold Layer, ki je bil obsojen na dosmrtno ječo. Dogotovil jo je skoraj verjetno prav v ječi. Slika prestavlja veliko umetnost.

Velika vloga Marije danes

Mariborski škof dr. Držičnik je pred nekaj leti zbrani množici na Brezjah povedal o Marijinem češčenju tudi tole:

»Pred 250 leti je umrl sv. Ljudevit Grignon (1673—1716), velik častilec Matere božje in apostol Marijine slave. Zapustil nam je spise, ki spadajo med najboljše in najlepše, kar se je o Mariji pisalo. V knjigi 'Prava pobožnost do Matere božje' globokoumno razlaga vlogo, ki jo ima Marija v Cerkvi, v kraljestvu Kristusovem. Napovedal je, da se bo v bodočnosti Marijino češčenje mogočno razmahnilo; da se bo po Mariji prenovilo in poglobilo krščansko življenje, da bo tedaj nastopila

doba miru, veselja in sreče, ki bo dolgo trajala.

Upravičeno trdimo, da se je prvi del svetnikovih besed že začel uresničevati: velik razcvet Marijinega češčenja ali, kakor mnogi pravijo: Marijina doba.

Med našim ljudstvom je Marijino češčenje že od nekdaj globoko ukoreninjeno. O tem pričajo številna Marijina božja pota in cerkve v čast Materi božji.

Utegnil bi kdo reči, da je to češčenje pretirano. Krivoverci radi očitajo Marijinim božjim potem neko vrsto malikovanja. Vendar je to češčenje povsem v skladu z božjo razodeto resnico. Marije ne častimo po božje, temveč jo le za Bogom najbolj častimo, ker je Bogu najbližja in njena priprošnja pri Bogu največ premore.«

Klic v sili

Rajni škof dr. Rožman je v »Ameriškem Slovcu« po svojem romanju v Lurdu zapisal naslednje misli:

»Če je kaka ladja na morju v skrajni sili, da se potopi, tedaj po radiu kliče na pomoč druge ladje, ki so kje na morju tako blizu, da bi mogle prihiteti na pomoč, da bi rešile vsaj ljudi, ki so na ladji. Za tak klic so mednarodno določili poseben kratek znak — za daljša poročila v taki sili ni časa — tri črke, samo: SOS, kar pomeni: »Save our souls!« — Rešite naše duše! Ta znak pošilja ogrožena ladja po električnih valovih v ozračje, radijski sprejemni aparati na drugih ladjah in na bližnjih obalah jih ujamejo. Tako se zve za stisko in nevarnost potnikov in moštva na ogroženih ladjah ter se jim more še v zadnjem trenutku nuditi rešitev.

Marijin klic k pokori v Lurdu, ponovljen potem v Fatimi, je tak klic v skrajni sili in nevarnosti. V nevarnosti so človeške duše, da se pogube in se pogreznejo v ognjeno valovje večnega pogubljenja, in Marija pošilja

klic in ga ponavlja: Rešite duše, delajte pokoro, spreobrnite se in spremenite svoje zmotno in grešno mišljenje! Sto let že pošilja Marija v materinski skrbi za svoje otroke ta zadnji klic v svet. Marija zase ni več v skrbeh, ona je v nebesih, nobena nevarnost ji ne preti, a nas vidi v nevarnosti, zaslepljeni smo in ne vidimo prepada, v katerega bomo zdaj — zdaj, ko potrka smrt, za večno padli. Marija nas želi rešiti, zato ponavlja klic: 'Pokora, pokora!' da bi morda vsaj nekateri slišali, ujeli na svoja ušesa in se z resnično pokoro vendar le zveličali.

Dandanes pač more vsak človek opaziti, da živi svet v nevarnosti pogina. Časni pogin človeštvu grozi iz strašnega atomskega orožja, s katerim se države oborožujejo. Ako se s tem orožjem razvname vojska, ni rešitve za noben del sveta; doslej nepoznana sila bi razrušila, požgala in s smrtno nevarnimi žarki uničila velike predele zemlje, da ne bi ostalo nič drugega kot radioaktivno zastrupljene groblje. Pa to ni edina nevarnost, ki grozi, je še hujša nevarnost, ki povzroča popolnoma nepopravljivo škodo — večni pogin. Kamorkoli pogledate ali vzamete v roke časopis, revijo, knjigo, pogosto vidite greh, zločine, razbrdanost, pohotnost, rope in tatvine in podobno. Koliko ljudi se pogublja v teh nevarnostih. Mnogokje drve ljudje skoro v večini naravnost v pogubljenje. Mariji se ti ljudje smilijo, sočutje ima z njimi. Mati je! K pokori kliče, ker vé, da je pokora edina pot, po kateri se morejo ljudje rešiti pretečega pogina. Ali bodo njeni klici v tej skrajni sili zastonj? Ali ne bodo segli do odprtih ušes, ki bi jih slišala in sprejela? Vsaj mi, ki to premišljujemo, poslušajmo SOS klic iz

Marijinih svetišč, kamor moremo v duhu si poromati. Da rešimo svoje duše, nam je pokora potrebna. Da moremo drugim grešnikom in zapeljanim pomagati, da se rešijo, moramo mi za nje delati pokoro. V luči krščanskih resnic se pokaže pokora v prijaznejši podobi pomočnice v skrajni sili.«

Janez XXIII. in delavec

Za časa, ko so delavci urejevali papeževost stanovanje v vatikanski palači, se je rajni Janez XXIII. usedel kar na zaboj, da tam odmoli brevir. Ko ga je končal, se je odpravil na ogled sob, ki jih še ni videl. Vstopil je v salon, poln vsakovrstnih zabojev. Neki delavec je bil sklonjen pri delu na tleh in zaradi nagrmadenih zabojev ni mogel videti, kdo prihaja ali odhaja.

»Ali vas motim, fantje?« se oglasil papež.

Delavcu se je po glasu zdelo, da govori neki njegov tovariš, ter pravi: »Nehaj že uganjati neumnosti; namesto da briješ norce, bi raje pomagal!«

Papež preko zabojev pomoli delavcu roko; ko ta vstane, se ves bled in osupel začne opravičevati. Papež se blagohotno nasmehne, blagoslovi njega in vse njegove tovariše. Ker pa delavec zlepa ni mogel priti do ravnesvoja, ga je papež skušal drugače raztresti: »Nič hudega. Vi in jaz,« mu pravi, »pripadava isti stranki!«

»Toda jaz nisem vpisan v nobeno stranko,« hiti pojasnjevati delavec. Papež odgovori:

»Poglejte me! Osebe kakor midva, bi bilo treba uradno vpisati v stranko debeluharjev!«

Papež Turkom vrnil zastavo

V veliki pomorski bitki med turškimi in krščanskimi brodovjem pri Lepantu dne 7. oktobra 1571 je bil ustavljen turški prodor na zapad. Tedaj so krščanski vojaki zaplenili tudi zastavo admirala Muezinzada Ali Paše. Z velikim veseljem in prepričanjem, da so zmagali na priprošnje Matere božje, so vojaki poklonili zastavo papežu Piju V., ki jo je dal shraniti v rimski baziliki Maria Maggiore. Sedaj je papež Pavel VI. po svojem nunciju izročil to zastavo turškemu zunanjemu ministru. Odslej jo bodo hranili v muzeju turške mornarice v Carigradu. Časi so se spremenili: Turki niso za kristjane več sovražniki. Cerkev išče tudi med njimi simpatije. Vsi, ki verujejo v Boga na ta ali oni način, se morajo povezati, da se zajezi poplava brezbožnega materializma.

Površna bogoljubnost

»Nekateri imajo neko preveč čustveno ljubezen do Boga, vere in vsega krščanskega. Ta ljubezen se oklepa zunanjega sijaja, ki se z njim obdaja bogoslužje. Z navdušenjem ljudje poprimejo pri ljudskem petju, pa le preradi pozabijo, da jih ne navdušuje zgolj misel, kako je Bog počesčen s takimi nastopi, ampak občudovanje lastnega lepega glasu in notranje razgibanosti ob petju... Ubrano zvonjenje se mnogim zdi potrebno, da se naužijejo lepe harmonije; koliko resnične časti pri tem dobi Bog, o tem pa ne razglabljujejo... Mnogi mislijo, da ni pristno, kar ne izvira iz globokega čustvovanja. Pozabijo pa, kako zapeljiva je taka preveč čustvena religioznost... Tako rada kaže vse drugačno lice v cerkvi in ob oltarju, drugačno zopet na cesti ali v domači hiši. Ta zgolj ali vsaj preveč čustvena verska navdušenost postane od sile kritična, če pri oltarju ni vse po okusu, če s kora dol namesto harmonije vro dražeče di-

»Mnogo je ljudi, ki jim je življenje sama žalost in boleost brez konca; ne cveto, ne rode sadu, izginejo naposled, trpeči in nadložni, kakor so prišli. Toda glej, izpolnili so svojo dolžnost v trpljenju, boleost jim je bila naloga, stali so v zgodovini, kamor jih je postavila nevidna roka; težja in večja je bila njih dolžnost nego dolžnost zmagovalca, ki hodi svojo svetlo pot preko cesarstev.«

Ivan Cankar

sonance... To je neka zunanja in površna bogoljubnost, ki popolnoma pozablja na to, da se da prava ljubezen za ljubljenega do smrti mučiti in pri živem telesu iz kože devati... Ko čitaš te besede, ali se ti ni nagubilo čelo in namršile obrvi? Mučiti in iz kože devati? Tako kot se ljubeča mati da mučiti in iz kože devati za svoje dete...« To pravi tirolski škof Rusch v svoji knjigi.

Več razumevanja za druge

Kako se Cerkev trudi prilagoditi miselnosti sedanjih ljudi, nam kaže primer molitev pri opravi na veliki petek. Doslej je bila med molitvami tudi tale:

Za spreobrnjenje nevernikov

Molimo tudi za pogane, naj vsemogočni Bog vzame pokvarjenost iz njih src, da zapuste svoje malike ter se spreobrnejo k živemu in pravemu Bogu in njegovemu edine- mu Sinu, Jezusu Kristusu, našemu Bogu in Gospodu. — Vsemogočni Bog, ki ne iščeš smrti grešnikov, ampak vedno le njih življenje: sprejmi milostno našo molitev in reši jih malikovalstva ter pridruži svoji sveti Cerkvi v hvalo in slavo svojega imena.

To molitev so na vesoljnem cerkvenem zboru spremenili v drugo molitev, ki je brez dvoma lepša in se tako glasi, da bolj upošteva dobro voljo pri nevernikih, jih bolj spoštuje in manj odbija:

Za tiste, ki še ne verujejo v Kristusa

Molimo tudi za tiste, ki še ne verujejo v Kristusa: da bi mogli tudi oni, napolnjeni z lučjo Svetega Duha, stopiti na pot zveličanja. Po istem Gospodu našem Jezusu Kristusu. — Vsemogočni večni Bog, ki si vsa ljudstva izročil svojemu ljubemu Sinu, pridruži svoji Cerkvi družine vseh narodov, da bodo po iskanju luči resnice vredne priti k tebi, pravemu in edinemu Bogu.

Izak Newton (1643–1727), matematik, fizik in astronom, je dejal: „Čudovita urejenost ter skladnost vesolja je mogla nastati le po načrtu vsevednega in vsemogočnega Bitja. To je in ostane moje zadnje in najvišje dognanje.“

Viljem Marconi (1874–1937), fizik in izumitelj, je rekel: „Ponosno izjavljam, da verujem. Verujem v moč molitve. Verujem ne le kot veren katoličan, ampak tudi kot znanstvenik.“

Zasebna lastnina

Kaj beremo o tem v
okrožnici »Mati in učiteljica«?

Lastnina je ena osnovnih reči, ki ureja gospodarsko in družbeno življenje. V modernem svetu izgublja zasebna lastnina tradicionalni smisel. Trije pojavi današnjega življenja namreč spreminjajo pomen zasebne lastnine. Lastniki, zlasti pri velikih podjetjih, nimajo gospodarske oblasti, ker so vodstvo zaupali direktorjem. Preskrbljenost za bodočnost se danes ne naslanja več na imetje, ampak »na mnogovrstna socialna zavarovanja«. Končno »se ljudje raje usposobijo za neki poklic, kot da bi si pridobili imetje« in »više cenijo dohodke iz dela kot pa iz kapitala«.

Če pravi lastnik podjetja nima več toliko oblasti nad njim, ker ga ne vodi, je to zlo. Izginja namreč osebni značaj lastnine, kar ima za posledico, da je v gospodarjenju vedno manj vesti in odgovornosti. Cerkev je vedno zahtevala, da je funkcija gospodarske oblasti vezana na ustanovo lastnine.

Nasprotno pa sodi papež Janez XXIII. o delu in o poklicni usposobljenosti kot nadomestkih imetja: »Je korak naprej v človeškem napredku.« Delo je neposredni izraz človekove osebe, izhaja prav iz človekove biti. Mirno zreti v negotove dogodke bodočnosti, zaupajoč delu in poklicnim sposobnostim, je popolnejše, kot pričakovati začetje iz rent imovine.

O socialnem zavarovanju za starost, nezgode itd. se v okrožnicah do sedaj ni govorilo, ker je bilo nekako v opreki z naukom o osebni odgovornosti za lastno vzdrževanje. Toda če ni socialnega zavarovanja, delavec ne more doseči spodobnega življenjskega standarda in zamaši se tudi eden važnih vodov, po katerem se razteka narodni dohodek med vse sloje. Socialno zavarovanje je odsev pravičnosti in človeške solidarnosti. Odskočna deska v višji standard pa ne bo več socialno (obvezno) zavarovanje, kot hočejo socialisti, ampak svobodno, ki bo plod osebnih naporov, prihrankov... To razberemo iz papeževe okrožnice.

Janez XXIII. se sprašuje, če je zaradi vsega tega zasebna lastnina izgubila veljavo. Nikakor ne. Dobrine je ustvaril Bog za vse ljudi. Prva gospodarska pravica je uporaba dobrin, da si zagotovimo bodočnost in si ohranimo življenje. Človek se v to svobodno in z odgovornostjo odloča. Lastninska pravica

Trije naši romarji iz Stuttgarta v Nemčiji v Sveti deželi na kraju, kjer je bila hiša Marte, Marije in Lazarja, v Betaniji.

je način, kako se izpolni dolžnost lastnega vzdrževanja.

Da naj vsak človek razpolaga z zasebno lastnino, so cerkvenemu nauku pritrtili tudi nemški socialisti na kongresu v Bad Godesberg l. 1959! Zakaj morajo biti dobrine v zasebni lasti in zakaj ne raje v družbeni? Ponavljamo vedno isto: oseba je pred in nad družbo. Naš cilj je onkraj zemlje in zgozdovine. Smo osebno odgovorni za naše življenje in dejavnost. Če sme država imeti svojo lastnino, jo mora imeti prej in še bolj zagotovo zasebnik. Lastninska pravica raste prav iz človekove biti, je z njo povezana in jo ščiti.

Gospodarsko življenje je življenje človeka kot svobodnega bitja. Da bo res podjeten, (nalašč ponavljam) in svoboden v izbiri in porabi dobrin, mora imeti zagotovljen določen obseg lastnine.

Tam kjer ni zasebne lastnine, je ovirano izvrševanje osnovnih pravic. Filozof Locke je dejal, da zasebna lastnina sovпада s svobodo. Francoska revolucija je to uzakonila. Kjer zasebne lastninske pravice ni, tam so

Remarska cerkva Annaberg pri Halternu na Westfalskem v Nemčiji stoji na hribčku sredi bukovega gozda. Slovenci iz Porurja se bodo tam zbrali tudi letos – na Vnebohod, 27. maja.

državljeni v popolni življenjski odvisnosti od države; in ker taka država ne more imeti okrnjene oblasti, postane nujno totalitarna. To se pravi, da taka država tudi politične svobode ne dopusti. (Včasih smo otroci dejali, da me sme tepsti tisti, ki mi reže kruh.)

K vsemu nekaj pripomb.

Katere osnovne pravice ščiti zasebna lastnina? Zasebna lastnina varuje: pravico svobodnega združevanja, tiska in izražanja, udeleževanje v javnih funkcijah in v nadzorstvu države. Marsikje gre bolj za te pravice kot pa za svobodo vere, vesti itd. saj n. pr. danes na Poljskem svoboda vere ni tlačena, pač pa manjka svobode združevanja.

Lastninska pravica zavaruje svobodno izvrševanje osnovnih pravic le, če je človeško imovanje. Znano je evangeljsko opozorilo o notranji zaslužjenosti bogatinov.

In še nekaj: imetje mora biti porazdeljeno po pravičnosti in pravšnosti med vse ljudi in med vse sloje! To je pravo revolucionarno načelo in bo treba krepko razrukati gospodarske sestave, če bomo hoteli uresničiti zahteve Cerkve. Nauk o pravici do zasebne lastnine ni »ideologija«, izmišljena zato, da brani razred »posedujočih«, kot propagirajo komunisti. Pravica do imovine izvira prav iz »srca« človekove narave.

Zasebna lastnina je redno potreben pogoj

za človeško svobodo, a ni zadosten (pomislimo na Španijo in Portugalsko!). Pomagati mora še pravni red, ki pripre mogočnost gospodarskih skupin, ki tišče revne.

Kakšno obliko in obseg bo zasebna lastnina imela, pa je seveda prepuščeno razmeram družbe in zgodovine. Naj bo to denar, ali zlato, ali zemlja, ali delnice, ali kreditni naslovi, ali zavarovanje, ali podobno... toda vedno bo to zasebna lastnina.

Vse dobrine so obča last človeštva. Lastnina nosi ta značaj. Če te socialne funkcije ne spoštuje, greši proti prvotnejši človekovi pravici in se spremeni v socialno krivično imetje. Zato pravimo, da mora biti imetje čimbolj razpršeno. Socialna funkcija dobrin naj bo izražena pri velekapitalistih tako, da proizvajajo to, kar hasne vsem, da prispevajo k javnim stroškom v sorazmerju z dohodki (na koliko načinov obidejo davke!) in da obilno pomagajo ob dogodkih, ki prizadevajo javno življenje.

Krščanski nauk o lastninski pravici ni lahko uresničljiv. Zahteva veliko resnosti v odgovornosti za osebno vzdrževanje. Predpostavlja veliko spoštovanje človeka in razumevanje bližnjega ter družbenih potreb. Kolektivistični nauk o družbeni lasti pa nasprotno izruje vsak čut za osebno in družbeno odgovornost.

-mb.

Gospa Majda svetuje

KAKO SERVIRAMO (Nadaljevanje)

Poklepetajmo danes še malo o tem, kako serviramo jedi in pijače.

Časi, ko je gospodinja za serviranje porabila služkinjo, so minili. Zdaj ji pač pri tem delu pomaga spretna starejša hči. Velikokrat pa gospodinja nima nobene pomoči in je navsezana nase, na svojo spretnost in iznajdljivost, s katero si to delo olajša, da gladko poteka in da gospodinja lahko vkljub temu sedi pri mizi in se posveti zabavi in pogovoru. Predvsem si izberemo jedilnik, ki med jedjo ne zahteva nobenega večjega dela več. V tem primeru gospodinja pripravljena jedila samo še zloži v servirne skledе in na pladnje. Prinašanje na mizo in odnašanje z nje opravimo mirno, brez naglice, nepotrebneга ropota in opravičevanja. Nihče ne pričakuje, da bodo jedila sama od sebe priplavala na mizo; majhen premor med enim in drugim jedilom pa prav dobro dene.

Pri serviranju ima gospodinja dobrega zaveznika in pomočnika v servirnem vozičku ali mizici. Na njo odlaga rabljene krožnike, rezervni pribor, pladnje in podobno. Seveda moramo tudi to mizico skrbno pogrniti in malo paziti, da se med jedjo na njej ne grmadijo krožniki, kozarci, pribor pa jedila — vse v pestrem, a kaj malo prikupnem neredu. Najbolje je, če si za rabljen servis in pribor odredimo spodnjo ploščo, za jedila, kruh, pijače pa zgornjo.

Zdaj pa, kako serviramo? Predjed lahko v porcijah že pripravimo kar na vsakem krožniku. Če jo namestimo na pladnju, si gosti podajajo pladenj od osebe do osebe. Kadar pa predjedi sploh ne ponudimo, kar vsekakor ni nobena pregreha proti gostoljubnosti, lahko gospodinja razdeli juho na krožnike tik, preden gostje sedejo, in si s tem že takoj prihrani en postopek serviranja. Juho serviramo v globokih krožnikih ali v jušnih skodelicah, le v najožjem krogu lahko juho prinesemo na mizo v jušniku, iz katerega si vsak sam postreže. Po juhi pobereмо krožnike in žlice, jih odnesemo v kuhinjo in prinesemo mesno jed s prikuho. Meso lahko ponudimo vsakemu gostu posebej, prikuho pa si gostje podajajo od mesta do mesta. Kadar poleg tople prikuhe ponudimo tudi solate, moramo

poleg glavnega jedilnega krožnika postaviti tudi manjšega, da si nanj gost naloži kisló jed. Ko so vsi gostje pojedli, gospodinja mizo pospravi, predno ponudi sladko jed. Tako odnese vse umazane krožnike, nepotrebne kozarce, kruh, sol i.t.d. Slaščico lahko že v kuhinji razdeli na krožničke ali pa to stori šele pri mizi. Posebno lepo okrašeno torto delimo pri mizi.

Glede serviranja velja strogo pravilo: rabljene krožnike in pribor jemljemo z desne gostove strani z mize. Pri tem delu smo posebno previdne, da se izognemo ropota. Pazimo na pribor, ki tako rad zdrkne na tla. Mnogo neprijetnih minut si prihranimo, če si na servirni mizici namestimo košarico, v katero nalagamo rabljeni pribor. Polne krožnike postavimo pred gosta z njegove leve strani in ravno tam mu ponudimo, če si iz pladnja ali skledе postreže sam. Pri tem stojimo precej za stolom in pazimo, da si gost lahko jed brez težave vzame, pa tudi na sogosta mislimo in ga ne svamo ali kakorkoli motimo. Roka, ki drži pladenj, naj se čim manj vidi. Pladenj leži na izproženi dlani, vsi prsti ostanejo pod njegovim robom.

Pijače naliva običajno gospodar. Tudi tu velja, kot pri serviranju, pravilo, da najprej postrežemo dame, potem gospode. Pijače nalivamo z desne gostove strani, nikdar pa preko gosta ali celo preko mize.

Nepotrebno in neprimerno je gosta siliti z jedačo in pijačo. Le posebno plašnim ali skromnim gostom ponudimo dvakrat, potem pa ne vztrajamo več. Gostom, ki se morajo držati diete, napravimo veliko uslugo, če jih ne zapeljujemo k prepovedani jedi ali pijači, češ, enkrat se pa lahko pregreši! Še bolje pa je, da se v tem primeru gospodinja pozanima, kaj lahko dietik uživa, in sestavi temu primeren jedilnik.

Po glavnem obroku običajno ponudimo kavo. To lahko storimo pri manjši mizici, na balkonu, vrtu ali celo stoje pri lepo pogrnjeni servirni mizici. Ne pozabimo postaviti tudi cigaret in pepelnikov! Po obveznem premoru kajenja med jedjo bodo kadivci gospodnji hvaležni za to pozornost. Ko gosti pijejo črno kavo, gospodinja ali njena hči pospravi mizo in prezračita sobo, ki je tako spet v redu in prikupna za nadaljnji razgovor.

Otrok je ustvarjen tako, da rad posnema, kar vidi okoli sebe. Zato ne sme posebno pri starših in učiteljih ničesar videti, kar ne bi smel posnemati.

srce zmaguje

naš roman

To je vesela ura. Jon in Greta naštevata drug drugemu: kredenco, otroški voziček, nov kostim, senčnik, nove stole. Rapsodija domačih želja! Šele v spalnici spet umolkne. Peera Gynta ne smeta prebuditi. Jon je bil v vsej naglici stekel še k nabiralniku. Rokopis je odposlan. O pol enih ponoči začne Peerken stokati. . . »Didi. . .« Piti mora. Nenadoma radoveden preneha. Kaj pa je z očetom in materjo? Skupaj ležita pod odejo in puhata od smeha. Nočno akademsko sožalje. Junior ne more razumeti seniorja. Greta gre po steklenico, Jon pa zadremlje z rahlim ščegetom v srcu: človek nikoli ne ve — knjiga je šla na pošto. Greta opazuje spečega Jona s ponosno ginjenostjo. Njen fant pa res ni ustvarjen za knjigovodstvo. Da bi večjega ne prebudila, poljubi malega. Peer je vendar Jon v malem?

*

Naslednjo soboto se prične Jonov dopust. Osem dni. Jon nakupi tapet in gre po lestvo k debeli Neti. Nenavadna delavnost je vzbudila Peerkenovo radovednost. Krtača v vedru z lepilom je očetova igrača. »Vava,« pravi Peer in vedro se prevrne. Greta je šla slučajno pravkar z doma. Slučaj in otroške ročice! Jon sliši ropot v zgornji veži. Po vseh štirih plane z lestvo po stopnicah gor! Pojasnilo je odveč. Ves dogodek se jasno odraža na lepljivi progji, ki vodi iz kuhinje počez po spalnici. Za posteljo mirnodušno sedi Peerken in maže s čopičem po nočni omarici. Hlače se mu lepijo na njegovi polžji slédi. Kje naj ga Jon zdaj prime? Le v vodi je rešitev. Ko se bo vrnila Greta z volno za pletenje, se bo dalo o stvari mirneje razpravljati, toda junior tuli kakor jesihar in se obupno oklepa materinega krila. Očetova roka je bila preveč radodarna. — Greta vidi rdečo peglo na njegovih vabljevih bedrcih. Ta dan ni bilo nič z lepljenjem.

V sredo med Jonovim dopustom se prebude Gerritsovi ob pol petih zjutraj. Debela Neta pravi skozi ključavnico:

»Prišli so povedat, da je teta Karolino zadelo kap.«

Jon se ozre takoj k svoji ženi. Kako bo to sprejela? Ali ni mogla spodnja čenča tega na

samem povedati? Greta je samo malce prebledela.

»Pojdi brž k njej, fant, jaz zdaj pač ne morem s teboj, saj razumeš. Bom tačas zmolila očenaš.«

Jon hlastno zleze v hlače in potegne suk-njič nase pa steče brž do Brouwersgrachte, kjer ima teta Lientje v dvoriščni stavbi svojo sobo.

Soseda pravkar zapira vrata, ko pride Jon po stopnicah gor.

»Vi ste nečak, gospod? Prav bi storili, ko bi obvestili duhovnika. Uboga reva je tako čudna videti.«

Jon pusti žensko in stopi v sobo. Teta Lientje strmi srepo v strop. »Teta!« pravi Jon in jo prime za roke. Mrzle so roke in odgovora ni. Živi še, zakaj odeja se skoraj neopazno dviga in spušča. Kje stanuje župnik ali kaplan? Soseda je stopila za Jonom v sobo.

»Ali naj pošljem fanta ponj?« vpraša.

»Da, brž po župnika s popotnico in poslednjim oljem!«

Ženska odide po stopnicah. Jon ostane sam z ostankom življenja na bornem ležišču. Bila je empirska postelja, toda bakrene okraske so med vojsko sneli in na zatohlem ležišču leži zakrpana žimnica s kepami morske trave. Tišina je tesnobna. Jon odpre okno, pomoči brisačo v umivalnik in jo položi teti Lientje na čelo. Kje stanuje zdravnik? Zunaj na hodniku prepevajo otroci poulično popevko. Jon vrže en frank skozi okno.

»Pokliči brž zdravnika!«

»Katerega zdravnika gospod?«

»Najbližjega!«

»Ah, to je Marinus.«

»Da, pojdi po Marinusa, takoj naj pride.«

Paglavci se stepo za frank. Slabo se bo izteklo.

»Pohitite!« zagrmi Jon. Največji iz gruče jo pobriše. Ali bo priklical zdravnika? Ostali se rujejo. »Igrajte se vendar na cesti!« Paglavci zginajo.

Spet tišina. V grlu tete Lientje še hrope nekaj sape. Skloni se nadnjo. »Teta Lientje!« Zdi se, da se eno njeno oko premika. Ali ga nemara sliši? »Teta Karolina, ali me razumeš? Jon je tukaj, Greetin mož. . .« Samo hropenje. Jon sede k njej ob posteljo, jo gleda. Nekje prav skromno tiktaka ura. Tamle je. Majhen baročen stolpič s kovinskim kazalom. Kazalec se prav tako previdno in na drobno prestopa kakor teta Lientje. On se še premika, teta ne več. Teta drsi zdaj v ono-

stranost. Mirno kakor finale pastirskega speva. Zakaj se mora spominjati Aaseja? Leona ne pojde brez Boga s tega sveta...

Jon vidi spet smrtno uro svojega očeta pred seboj. Takrat je imel dvanajst let; šest let pozneje mu je umrla mati, potem ko je bil odšel kot prostovoljec v vojsko. Obema umrlima je že docela odrasel, ostal mu je le nedoločen spomin na jokajočega fanta in pa na obupno uro v strelskem jarku, ko je držal naznanilo o materini smrti v rokah. Tako mine vse. Kot sirota se je vrnil iz vojske in vsa štiri leta mladosti so bila kakor majniški voz s strto osjo. Kdo da še kaj zanj? Spreved je mimo...

Popotnica se bliža. »Cin — cin...« Cerkovnik ve, da je v veži teman odmev. Na hodniku zveni zvonček kakor srebro. In tu leži teta Lientje. Ali lahko še sliši in vidi?

»Teta Lientje, gospod župnik so tukaj z ljubim Bogom!«

Roka se ji komaj opazno zgane.

Tedaj se vrata odpro. Cerkovnik kleči poleg svoje svetilnice. Sklonjen stopi duhovnik v sobo. Jon se nenadoma domisli sveč in blagoslovljene vode in kje bo vse skupaj našel. Med vrati kleči soseda, zraven nje stoje v gruči paglavci s ceste in gledajo. Največjega ni zraven, torej zdravnika ne bo.

»Kaj iščete, gospod Gerrits? Ne. Blagoslovljene vode nimam, pač pa svečo, toda Roka mora najprej ponjo.«

Pegasti otrok zdirja po stopnicah navzdol. Jon najde blagoslovljeno vodo v kropivčku nad posteljo, nad predalnikom pa brisačo. Ljubi Bog lahko počiva nad Rozino svečo in trhlím razpelom tete Lientje. Saj je podarila srebrni križ s cekinom vred malemu Peeru.

»Teta Lientje, tukaj je...«

Župnik zašepeta: »Gospodična Karolina je bila med rano mašo še pri obhajilu. Najbrž je takoj nato legla. Morda je slutila? Moli-mo skupaj molitve za umirajoče. Dal jo bom v sveto poslednje olje.«

Jon moli po flamsko, cerkovnik mrmra svojo latinščino za duhovnikom. Ljudje zunaj na stopnišču kleče in zijajo.

Zdravnika ni bilo; saj ni bilo več kaj skrbati. Popotnico so odnesli spet v cerkev in Jon je spustil zavese na oknu. Morda si je domišljjal, toda čutil je, kako ga roka stiska, prisrčno, kakor je bila teta Lientje sama prisrčna. Zdaj je v nebesih. Vesel je, da ni šla brez zakramentov od tod kakor Aase v grad Soria-Moria. Zdaj je dušica srečna. Jon mo-

ra misliti na bližajoči se porod. Dobro, da Greete ni bilo tukaj. Teta Lientje je pripravila mesto za prihajajoče življenje. Tiha blaženost visi v sobi. Štiriinšestdesetletna gospodična Karolina Schüttersova leži z voščnim smehljajem na svoji beli postelji. Spodnja gospa jo je napravila. V tetini omari je našla še nekaj snežnobelih rjuh, bile so še od Karolinine matere.

»Zdaj pa vendar lepo leži, kajne, gospod Gerrits? Ne, hvala, ničesar ne maram za to, saj moramo vendar drug drugemu pomagati.«

Jon zaklene in odide, da poišče pogrebni zavod. Človek ne more sam ne na svet ne s sveta, vedno mu morajo drugi pomagati. Rojstvo in smrt sta občestveni zadevi. Samo na fronti, tam si umrl brez spremstva, toda Smrt jih je pokosila sto in sto hkrati. To bi bili takrat služili pogrebni zavodi... Jon se smehlja, ko odpre pogrebni podjetnik vrata. Dedec debelo gleda.

»Prihajate zavoljo pogreba?«

Ne, si misli Jon, zavoljo vnebohoda. Umrljivo telo lahko s častmi spravijo ob devetih do cerkve. Lepši del tete Lientje živi v skromnih spominih, njen najlepši del pa sedi zdaj pri ljubem Bogu. Celo smrt je prilika za veselje, saj je dokončno rojstvo iz tesnega telesa zemlje.

Popoldne pride Jodo, da bi še enkrat videl teto Lientje. Spet je imeniten gospod od nog do glave in položi šop krizantem na njeno otrplo telo. »Naj ji duša počiva pri Bogu!« pravi stric in dve minuti pozneje reče Jonu: »Kar s seboj vzemi njeno kramo, saj ni nobenih drugih dedičev.«

Potem se stric še enkrat prikloni in odide, zakaj ob petih je domenjen za kvartanje. Zunanaj si olajšano oddahne: on jih ima šele enainšestdeset in Karolina je bila pravzaprav že hudo stara.

Jon obvesti Nanda in Marijo in še nekatero znanco. Pogreb pade na zadnji dan njegovega dopusta, pa saj ima nato še nedeljo in tako je prav. Od resničnega življenja moraš čez most v pisarniško puščobo.

Doma ga pričakuje Greeta, vsa dobra in ljubezniva. Utrujenost bere iz njegovih oči. Jon pa se kar venomer smehlja, dokler ne ležeta spat. »Teta Lientje je šla v nebeško veselje,« pravi on, njena misel pa preskoči nenadoma k onemu drugemu veselju, otroku, ki je na poti...

Peerken stoji v svoji postelji. »Baba!« kliče. Poezija ne izključuje resničnosti. Greeta

se zaspala loti dela z gobo in smukcem. Junior se da dobrovoljno vardevati in Jonov smehljaj se sproži v sproščen smeh. Greeta ga začudeno pogleda.

Pisani svet

Ko je dobila teta Lientje običajno lopato zemlje na svoje poslednje domovanje — kako zamolklo ropočejo grude na takšnole krsto! — hoče stric Jodo neutegoma v najbližjo gostilno. Nand prikimava, Jon pa se stresa, ko stopa tiste tri shojene stopnice kvišku kakor pes na vrvi in prav tako brez misli v glavi.

Okoli pokopališča je vedno mnogo gostiln; to je dobrota za pogoltnjeno žalost in za godce, ki pokopavajo častnega člana; na poti tja igrajo, na poti nazaj pijó.

Tu v »Eglantierkenu« se navadno zbirajo ljudje od pogrebnih podjetij in dediči. Tega naša trojica seveda ne ve in Jodu se nekoliko gnusi popackana miza z muholovci, polnimi poginulih muh.

»S čim smem postreči?« vpraša gostilničarka.

»Kavo,« pravi Jon.

Letos se spominjamo

Med prvo svetovno vojno je bil 1. maja 1915 (torej pred 50 leti) ustanovljen med emigranti v Londonu Jugoslovanski odbor, ki mu je načeloval Dalmatincec dr. Ante Trumbić. Na strani zaveznikov se je boril za vzpostavitev samostojne države Srbov, Hrvatov in Slovencev.

*

23. maja 1915 (torej pred 50 leti) je stopila v vojno proti Avstro-Ogrski tudi Italija. Tako so postali slovenski kraji ob Soči prizorišče strahotnih vojnih dogodkov, ki so trajali tri leta.

*

Pred 80 leti — leta 1885 — je bila ustanovljena Družba sv. Cirila in Metoda, slovenska narodno-obrambna organizacija. Ne smemo pozabiti, da so v dobi Avstro-Ogrske Nemci načrtno raznarodovali slovensko zemljo. Slovensko ljudstvo je vedelo za te namene in narodno zavedni ljudje so se povezali v zvezo, ki je zbirala sredstva za ustanavljanje slovenskih šol in podpirala obstoj našega naroda na ogroženih krajih. Družba sv. Cirila in Metoda je v preteklosti opravila veliko in plemenito narodno nalogo. Po njenem zgledu zbirajmo Slovenci v tujini tudi danes sredstva za pomoč narodno-ogroženim krajem slovenskega ozemlja.

Stric Jodo šušlja nekaj o konjaku in Nand pomežikne, da soglaša.

»Potem pa pojdite z mano,« pravi gostilničarka.

Jodo in Nand gresta v kuhinjo; Jon ostane sam pred točilno mizo. Tisto s konjekom je brž opravljeno; tihotapiš lahko le s pospeškom. Stric in Nand si pravkar še oblizujeta usta. »Ta je bil pa dober,« pravi Nand in hoče plačati; toda Jodo ugovarja: plačilo laglje prenese bogatejša občina.

Kava je pogreta; stalni gostje tukaj nikoli ne pijó kave. Jon posrka svojo skodelico; četudi je kava slaba, pa je vsaj gorka, srš popušča. Tedaj se zabliška na lepem nekaj mokrega sonca skozi gostilniško okno. Hvala Bogu, ozračje se bo le nekaj zganilo. Vrata zacvilijo in se odpro: štirje hrupni možje od pogrebnih zavodov. Prvi nenadoma umolkne, spoznal je Joda — gospoda z obilo nاپitnino — in ostali trije razumejo znak svojega tovariša. V hipu se jim ustnice skrčijo in sočutno pokašljujejo. Spoštovanje pred žalostjo, strela, človek vendar ve, kaj se spodobí!

Spotoma si ogleduje Jodo nos pogrebnega uslužbenca. Celo brez uniforme spoznaš to kasto. Saj človek ne pričakuje, da bi vekomaj žalovali zaradi vseh tistih mrličev, ki jih pospremiijo pod zemljo. Pokop je obrt prav tako za duhovnika kakor za pogrebnega podjetnika.

»Si slišal latinščino?« vpraša Nand in posmehljivo pogleda Jona.

»Ne znam latinskega,« pravi Jon.

»Same jagode z rožnega venca,« se smeje stric. »Čim hitreje, tem bolje. Svojo pesmico znajo na pamet.«

»Hitro ali počasi,« pravi Jon, »blagoslov ostane blagoslov.« Kako pa je zdaj z njim, da svojim lastnim besedam ne verjame? Ah, da, človek bi si pač želel vse drugače, naj bo že pri krstu ali pogrebu, ko maziljene roke blagoslavlajo ljudi...

Jodo reši to vprašanje: »Duhovniki so tudi ljudje, tudi njih v noge zebe.« In si prižge cigaro. Ali bi hotel kaditi? Jon se zahvali. Nand kadi svojo pipo.

Pusté, da pelje mimo voz cestne železnice; v njej sedi dama, ki trojici pokima. Jon in Nand se spogledata. Stricu se nenadoma silno mudi, brž jima seže v roke in steče — pogumno dovolj za svojih šest križev — do tramvajске postaje. Vidita, kako vstopa.

»Tako, tako...!« pravi Nand.

Poslojpe Slovenske narodne Opere v Ljubljani

Jonu pa je tega jutrnjega sprehoda docela dovolj. »Bom že prišel spet naokrog, veš!« In gre. Živčen je in žalosten.

Doma vpraša Greta, kako je bilo. Peerken mu spleza na kolena in hoče jahati konjička, toda konjiček je danes truden. Kako je bilo? Jon jo pogleda. »Kadar bom jaz umrl, me pokopljite ob pol osmih zjutraj, brez pogrebcev, čim hitreje, tem bolje!«

»Kaj pa se je zgodilo, fant?«

»Ah, daj mi mir!« Beseda se mu je izmuznila, preden se je zavedel. Kaj neki je tako ujedljiv in siten? Peerken se je oklenil materinega krila. Greta molči, vzame malega mirno s seboj v spalnico in si obriše oči. Jon sedi nekaj časa v kuhinji in kuha rilec. Kaj neki mu je danes? Ali ni bedasto, da tako odgovarja svoji ženi? V njegovi notranjosti se borita dobro in zlo. Ob mrtvaškem odru tete Lientje se je začelo, ko je prinesel Jodo tiste teatralične krizanteme, in zdaj, davni, ravna jo z njenim truplom kakor z navadnim zavitkom brez vrednosti, ki odhaja v svoj namembni kraj. Manjkal je samo listek: »Brazovozno blago«. Blagoslov je blagoslov, Jon, in ljudje ostajajo ljudje. Vstane in se splazi do spalničnih vrat, v spalnici sliši Peerkena

vriskati; gotovo pleše po žimnici. Ne, Greta ne more nič za to, da so na svetu pijani pogrebni uslužbenci in preurni duhovniki in cerkovniki s polipi v nosu... Usta se mu raztegnejo v smeh; pomisli — šegavost ga skoraj premaga — na begotni, nosljani »Dies irae« v cerkvi, ki je poskakoval kakor polka. Tarifa pogreba ob deveti uri ne dopušča, da bi se petje razkošatilo v »Largo«. Tako stoji s smehom med vrati in tako spozna Peer spet svojega resničnega očeta.

»Greta, punica!« Pa je že prišla k njemu in ga objela okoli vratu. Toda sredi poljuba morata odnehati, zakaj tudi junior ima roke, z njimi je potegnil očetu skoraj hlače z života. Slaba volja je mimo in Greta nič več ne vprašuje. Možiček bi se rad še enkrat lotil tapeciranja, zadnji dan dopusta bo za to kot nalašč. »Bolje bi bilo, da bi Peerkena ne bilo zraven, tisti eksperiment z lepilom, vidiš...«

Peerken sme »dada« z mamico. »Dada« je zanj mnogo dragocenejši kakor »dodo«. Kako smo mi odrasli vendar neumno priklenjeni na zamotano besedičenje; vse bi bilo lahko tako preprosto. Torej »dada« z mamico!

(Nadaljevanje na str. 30)

100 let je dočkala Slovenka Marija Bogatec v Sv. Križu pri Trstu. — V Ljubljani je v 85. letu starosti umrl monsignor in bisero-mašnik Stanko Premrl, naš véliki skladatelj in glasbeni pedagog. Bil je redni profesor Glasbene akademije v Ljubljani. Po rodu je bil doma z Vipavskega. Z njim je legel v grob eden najvidnejših modernih cerkvenih skladateljev. Slovenska kulturna javnost ga bo ohranila v spoštljivem spominu.

V Križankah v Ljubljani so gimnazijski dijaki prikazali na odru Cankarjeve »Hlapce« in sicer v francoskem prevodu.

Šest ljudi je umrlo zaradi velike prometne nesreče v Ptuj, ko sta se na ovinku zadela avtobus in mali tovorni avto. Pogreb nesrečnih žrtev je bil v Ormožu.

V Jugoslaviji je bilo sprejetih več novih zakonov. Med temi so tudi: Temeljni zakon o varstvu kulturnih spomenikov, zakon o spremembah zakona o dedovanju, zakon o Narodni banki Jugoslavije. Posebej omenjamo novi zakon o potnih listinah jugoslovanskih državljanov. Redne potne listine so: potni list, diplomatski potni list in službeni potni list. Potno listino in vizume izdajajo organi za notranje zadeve občine. Osební potni list velja odslej 10 let. Zakon je začel že veljati 1. aprila 1965.

Potrošnja umetnih gnojil je lani v Sloveniji nekoliko upadla. — Po zadnjih podatkih deluje v Sloveniji le še 89 kmetijskih zadrug, medtem ko jih je bilo leta 1948 še 1147, leta 1960 pa 454.

Mestni muzej z arhivom v Piranu v Slovenski Istri hrani 200 pergamentov in 10.000 oporok. Razen tega

imajo v muzeju 171 vice-domskih knjig in originalne statute Pirana iz let 1274, 1307, 1332, 1358, 1384 in 1542. Piranska arhivska zbirka je stara osem stoletij. Vsebuje izredno bogato gradivo, ki daje podatke o življenju tega slovenskega obmorskega mesta vse do naših dni. Najstarejši ohrajeni dokument Pirana je dekret papeža Urbana III., s katerim nalaga meščanom davščine, ki jih morajo plačevati občini. Dekret je iz leta 1186. Mestece v Slovenskem Primorju je živelo v srednjem veku zelo burno. Celó v nekaj vojn je bilo zapleteno. Posebno dragoceni sta dve lekarniški diplomi iz let 1682 in 1721, izdani v obliki knjig. Takih lekarniških diplom pozna zgodovina lekarništva zelo malo. Gradivo piranskega arhiva je tako bogato, da zgodovinarji doslej niso mogli proučiti niti četrtnine vseh listin.

V Jugoslaviji so tudi prilagodili zakon o verskih skupnostih novi ustavi. Po novem zakonu se kaznuje tisti, ki komu prepreči, da bi se udeležil kakega verskega obreda ali drugačnega izražanja verskih čustev in kdor koga zaradi njegovega verskega prepričanja omejuje v pravicah, ki mu gredo po zakonu, z denarno kaznijo do 20.000 dinarjev ali z zaplato do 30 dni. Toda na podlagi istega paragrafa se enako kaznujejo tisti, ki bi brez dovoljenja občine oziroma milice pobiral prispevke v verske namene zunaj krajev, ki so za to določeni, ki bi priredil kakšno procesijo ali verski obred zunaj za to določenega prostora, kdor bi sprejel koga v versko šolo za pripravljanje duhovnikov, pa ta še ni končal obveznega osnovnega šolanja. Kazno-

van je tudi duhovnik, ki bi otroka učil verouk brez dovoljenja obeh staršev ali skrbnika. Verska svoboda je torej še vedno omejena na določen prostor in zavisi od volje ljudi, ki ne verujejo. V takih razmerah — posebno za učenje verouka mladolletnih — je zato stroga dolžnost vernikov, da zahtevajo na podlagi tega zakona poučevanje svojih otrok v verouku, torej da dajejo pismeno dovoljenje duhovniku za poučevanje. Seveda če primerjamo te razmere v zapadni Evropi, nam je jasno, da pri nas tako važna reč za narod in ljudi, vera, še vedno ne uživa prave svobode. Kako grenke so tiste do-brote, ki jih nudijo nekaterim duhovnikom, pa vidimo iz besed rajnega izseljenskega duhovnika msgr. Župančiča, ki je po dolgih letih obiskal domovino in so mu ponujali pokojnino, če se vpiše v od oblasti ustanovljeno duhovniško društvo. Rekel je: »Rajši jem v tujini črn kruh kot doma belega v takih razmerah.«

V Braslovčah je umrl dekan in župnik msgr. Janez Atelšek. V Št. Jerneju je umrl dolgoletni upravitelj te župnije Alojzij Fister.

Aprila so bile v Ljubljani svetovne tekme v namiznem tenisu. Za to športno prireditve so se dolgo časa pripravljali. Nekatera tekmovalja je prenašala tudi Evrovizija.

Da bi se preprečilo neprestano dviganje cen in nered v gospodarstvu je jugoslovanska vlada ukazala, da morajo vse cene ostati iste kot 22. marca. To imenujejo zamrznjenje cen, kar sicer ni trajno zdravilo za reševanje gospodarskih težav, pač pa daje možnost nekaterih sprememb v načinu gospodarjenja.

Na Zelenici blizu Ljubeljskega prelaza so zgradili 1150 metrov dolgo sedežnico,

Dve zgodbi

Pokojni msgr. Zupančič je znal biti tudi humorist

Takoj po vojski, ko ni bilo pri nas nobenega izseljenskega duhovnika, je prišel nekoč v Tucquegnieux msgr. Zupančič nekoliko pomisionarit. »Ko smo že tukaj, pojdimo pa še v Aumetz!« mi je rekel. Zapeljal sem ga tja in šel z njim v cerkev, da bi ga počakal in odpeljal nazaj domov. Začel je pridigati:

»Dragi moji slovenski verniki! Prišel sem danes k vam, da bi se po težkih časih, ki so vsem prizadejali toliko hudega trpljenja, zopet v našem domačem jeziku nekoliko pogovorili o ljubem Bogu. Povedati vam pa moram, da nisem prišel sam.« Oči prisotnih, ki so vedeli, da sem ga jaz pripeljal, so se obrnile vame; gospod je pa mirno nadaljeval: »Z menoj je prišel tudi hudobni duh, ki bo skušal vse uničiti in razdreti, kar bomo sezidali!« — Koga drugega na mojem mestu bi oblila rdečica, mene, ki sem itak že rdeč, je pa oblila bledica. Počasi so se oči vernikov obrnile proč od mene in srce mi je zopet normalno tolklo.

Ko sva se peljala domov, sem pokojnemu omenil, v kakšno zadrego me je bil spravil. »Nič hudega,« je odgovoril, »saj vas vendar poznajo.« »Saj to je ravno tisto!« sem dejal in oba sva se smejala.

A še prej enkrat sem se moral tudi smejati.

Bilo je pred vojsko, ko je msgr. Grims organiziral izlet v domovino. Bil sem tudi jaz v Metz, kjer smo poizvedovali za vozno ceno in pod kakšnimi pogoji bi dobili izseljenci potne liste z vizumi. Z g. Grimsom sva potem vzela svinčnike ter začela sešteva-

ki bo zvalila marsikoga na planine, ki bi se drugače ne upal podati nanje.

Ob 600-letnici Novega mesta bo priredil Dolenjski muzej veliko razstavo »Novo mesto v sliki skozi stoletja«.

V Brežicah so zgradili lončarsko delavnico za izdelovanje izdelkov po vzorih stare ljudske obrti.

50 let je minilo, odkar obratuje hidrocentrala v Završnici pri Žirovnici na Gorenjskem. To centralo je zgradil slovenski kranjski

deželni zbor leta 1914 in je z njo podprl razvoj jeseniške železarske industrije.

Zaradi novega temeljnega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju so nastopile tudi spremembe v socialnem zavarovanju jugosl. državljanov, ki so zaposleni v tujini pri podjetjih in delodajavcih.

V Novem mestu so že dobili stroje za novo steklaro iz Poljske, a tovarna še ni dokončana. Sedaj so se odločili, da jo dokončajo.

Msgr. Zupančič (četrti od leve) pred svojo hišo v Liévinu z g. Božidarjem Tensundernom in drugimi znanci — pred desetimi leti.

ti, odštevati, množiti in deliti. Msgr. Zupančič, ki je bil tudi z nama, naju je od strani z nasmeškom opazoval in ko ni bilo enotnih računskih zaključkov, naju je šaljivo zafrknil: »Fanta moja! Če si bosta kdaj prebiralala poklic, vama je sicer odprtih dosti vrat, eno reč bi vama pa vendar prijateljsko svetoval.« — »Kaj pa takega, monsignor?« sva bila oba naenkrat radovedna. Toda hitro sva jo dobila pod nos: »Kakšnih bank nikdar in nikjer ne odpirajta, prijatelja moja draga, ker bosta takoj ‚falirala!‘« je odgovoril gospod s severa.

Do danes sva se z msgr. Grimsom zvesto ravnala po njegovem nauku in se bova brez dvoma tudi v bodoče.

V Ravnah na Koroškem so v železarni meseca marca delavci stavkali, ker so hoteli zvedeti za nekatere okoliščine pri nagrajevanju za delo v mehanični delavnici in čistilnici.

Nova športna dvorana, ki so jo zgradili ob robu parka Tivoli v Ljubljani, lahko sprejme 12.000 gledavcev.

Slovensko gledališče iz Trsta je v aprilu izvedlo lepo prireditev »Veliki slovenski pasijon« v Trstu in Gorici.

Takole se zbero prijatelji iz Porabja v Burslemu (Stoke on Trent) na Angleškem, najbolj so pa veseli Horvatovi trije.

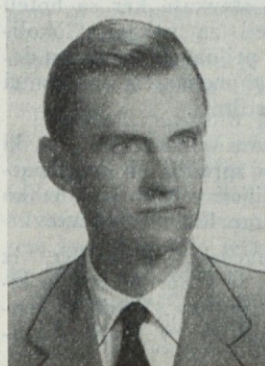
Anglija

Spominske proslave bodo v Bedfordu v začetku junija. Podrobnosti objavljamo rojakom na britanskih otokih na priloženih listih. Vabimo, da se jih vsi udeležijo.

Preselitve: Že v januarju se je priselila družina Stanka Dernulc v Hengoad k bratu. Mala Tatjana je bila tik pred odhodom krščenca v Parizu. — 15. marca so odšli v Avstralijo Šturmovi iz Nuneatona, dne 31. marca pa Jamnikovi (Edi) iz Burnleya. — Vsem želimo, da bi se v novih krajih dobro počutili!

Blagoslov doma so imeli Lehmanovi, ki so se preselili v svoj novi dom v Nottinghamu.

Šmarnice bodo v mesecu maju redno vsako nedeljo ob 5. popoldan v »Našem domu« v Londonu. Drugod pa: 9. maja v Bedfordu ob 4. popoldan v cerkvi sv. Jožefa na Midland

Goriški rojak
† inž. Albin
Mozetič,
o katerem smo
zadnjič poročali,
da je umrl v Londonu. Zaposlen je bil pri podjetju Shell in je nekaj časa preživel tudi v Indoneziji.

Rd. V Rochdale bodo v kapeli sester na Manchester Rd. ob 11. dopoldan 16. maja. — Iste dne popoldan ob 5. bodo v cerkvi sv. Ane v Keighley. — V Derby bodo šmarnice v cerkvi sv. Jožefa v nedeljo 23. maja ob 4. popoldan. — Sporočamo tudi, da bomo imeli v Londonu v nedeljo 30. maja proščence. — V soboto 29. maja bo maša tudi v kapeli pri sestrah v Worthingu ob 5. popoldan. — Povsod bo tudi blagoslovitev otrok.

Belgija

Charleroi-Mons-Bruxelles

V soboto 27. marca se je poročil g. Martin Nunčič iz Tournai z domačinko gdč. Jacqueline Jerome. Poroča se je izvršila v župnijski cerkvi v Froidmont (Tournai). Želimo sreče in božjega blagoslova v novem življenju.

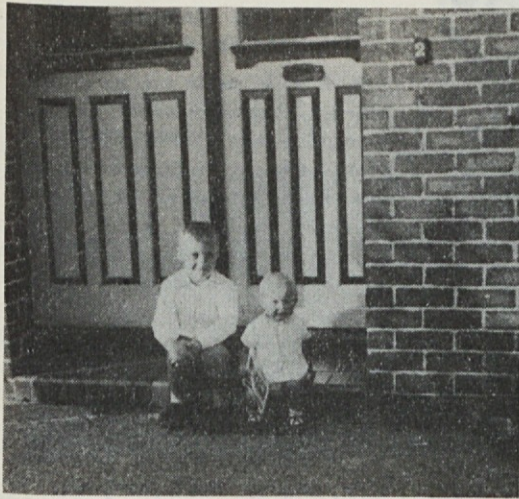
G. Ignac Umek iz Wanfercée-Baulet je umrl 15. marca, potem ko je sprejel svete zakramente, in sicer v sanatoriju v Mont-sur-Meuse (Namur). Več mesecev se je zdravil vsled rudarske bolezni. Mlad je moral v grob, saj je imel komaj 51 let. Rodil se je l. 1914 v kraju Kamensko, občina Št. Janž na Dolenjskem. V rudnikih je delal 22 let (v Belgiji 12 let, 10 let pa v Nemčiji). V pokoju je bil le 6 let. Pogreba se je udeležilo lepo število slovenskih rojakov iz okolice; nekateri so prišli tudi iz Eisdena. Njegovi ženi ge. Ani Krevelj in ostalim sorodnikom, posebej bratu Francu, izražamo sožalje. Posebna zahvala gre g. Slamarju, ki je slovenske rojake tako lepo pogostil po pogrebu. — Prav ob zaključku te številke je dospela tudi vest, da je 7. aprila umrla v Frameries pri Monsu ga. Frančiška Jevnikar, roj. Novak, po rodu Poljakinja. — Bog daj umrlima večni pokoj!

Liège-Limburg

V družini Evgena in Marije Koren v Waterscheju se je rodila hčerka, ki je pri krstu dobila ime Irena Marija. Toplo čestitamo!

Ga. Perme iz Paal-a je v bolnišnici v Beringenu dobro prestala operacijo. Ga. Stopinšek je v zdravniški oskrbi v kliniki v istem kraju. V Lanakenu se zdravita g. M. Pucelj in g. Vrabčič, oba iz Eisdena. Ga. Hosner iz Dilsena si je pri nesrečnem spodrsllaju zlomila roko. Vsem našim bolnikom pošiljamo pozdrave z željo za skorajšnje ozdravljenje.

Društvo »Slomšek« v Eisdenu je na sredpostno nedeljo priredilo lep družaben večer. Na sporedu je bila veseloigra »Stari grehi« v treh dejanjih in bogata tombola. Igravci so svoje dolge vloge res lepo podali. Režiral je

Midva sva Štefan in Jonatan Penko ter čakava na ateka, da pride iz službe. Živimo v Pellsalu blizu Birminghama na Angleškem.

g. Vili Rogelj. Gledavci so napeto sledili komičnemu razvoju igre in priložnosti za zdrav smeh res ni manjkalo. Po igri nam je „Slovenian quintet“ iz Holandije igral domače in tuje melodije. Večer je potekal v veselim razpoloženju. Za to priložnost so nas obiskali rojaki iz Charleroi, Liège-a in Genka. Posebno pozornost pa so nam pokazali rojaki iz Nizozemske. Ne bomo pozabili. Iskrena hvala vsem za naklonjenost!

Rojake v Eisdeno opozarjamo na šmarnice, ki bodo v majniku vsak večer v kapeli sredi cité-ja.

Na občnem zboru Društva sv. Barbare, 14. marca, je bil ponovno izvoljen prejšnji odbor. To je: predsednik: Gostišar Franc, podpredsednik: Tanjšek Avgust; tajnik: Smrke Jean, namestnik: Stradovnik Andrej; blagajnik: Trkaj Franc, namestnik: Kukovičič Andrej; preglednika blagajne: Snurer Ivan in Mastnak Franc; pobiravec članarine: Rak Alojz, sen.; kulturna odbornika: Rak Alojz jun. in Jakelj Jurij; knjižničar: Pečar Alojz.

Koroški akademski oktet iz Ljubljane nas je obiskal in podal koncert dne 8. marca; čeravno je bil to delavni dan, je bila dvorana polna. Ob prihodu na oder je oktet pozdravila Milka Bogovič in podala šopek nageljnove. Ob koncu koncerta pa se je zahvalila Julči Gostišar in podala skromno spominsko darilo. Pevci so pa nas res razveselili s krasnim petjem. Kar žalostni smo bili, ko so nas zapustili; ostali so nam pa lepi spomini in tudi malo domotožja. — G. Franc Bogovič, kantiner, je pevce in delegate Društva sv.

Barbare pri okrašeni mizi bogato pogostil in to na svoje stroške. G. Bogoviču in njegovi družini se odbor Društva iskreno zahvaljuje za njihov trud in njihovo pomoč.

ZAHVALA. — Najtopleje se zahvaljujem društvu „Slomšek“ za že večkrat prejeto podporo ob času moje bolezni. — Marica Mak, Vucht.

Francija

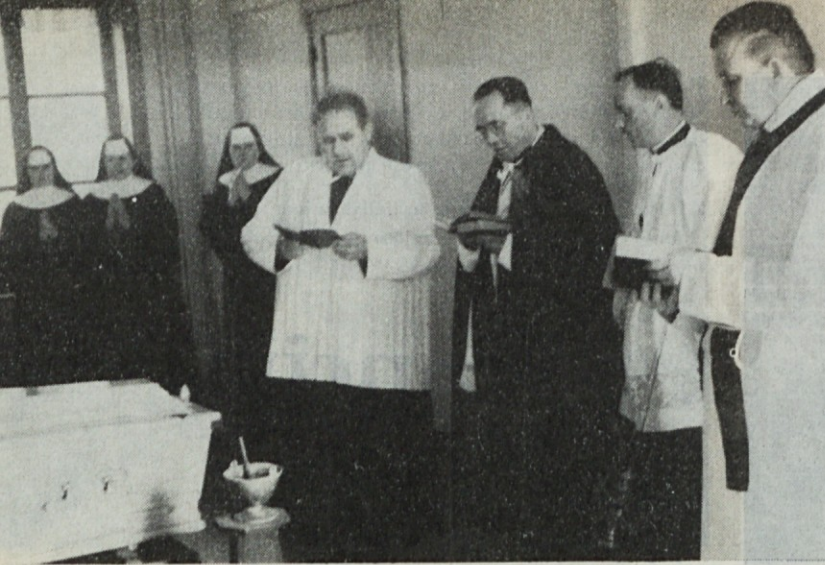
Pas-de-Calais

Lepa je bila letošnja priprava na velikonočno skrivnost. G. Ciril Turk iz Essena v Nemčiji je prišel med nas in nam v lepem predavanju o svojem potovanju v Sv. deželo popisal, kakšna je bila in je Jezusova domovina, dne 12. marca v Liévinu, 13. marca v Bruay, 14. marca pa v Lille in v Méricourt-Mines. Gospodu smo zelo hvaležni in želimo, da bi še kdaj prišel med nas pokazat lepote še kake druge dežele. Tudi veliko noč smo lepo preživeli. Med nas sta tokrat prišla č. g. dr. Franček Šegula iz Rima, ki nam je govoril o beatifikaciji našega svetniškega škofa Slomška, in p. Vladimir Klemenčič iz Pariza. Obema Bog plačaj!

Krščena je bila 4. aprila Sylvie Mocheline Stemplowski; naj bi bila v veselje Bogu in staršem!

Mi smo Hrovatovi iz Chesterfielda na Angleškem, kjer naš atek poučuje v srednjih šolah.

Zadnja pot staroste naših izseljenskih duhovnikov

18. 4. so se stekle ure zemeljskega življenja dolgoletnemu izseljenskemu duhovniku msgr. Val. Zupančiču. V Domu pokoja v Audregnies ob belgijsko-francoski meji so se poslovili od njega z molitvami za rajne in sv. mašo. Nato so ga prepeljali v Francijo. (Slika na levi zgoraj)

Krsto z njegovim truplom so v Liévinu, kjer je bilo dolga desetletja središče njegovega delovanja med rojaki v Pas-de-Calais in severni Franciji, položili na pare v njegovi kapeli. Tu je pokropila svojega duhovnega očeta množica naših izseljencev in prijateljev. (Na levi v sredi)

Ob grobu so se poslovile od njega zastave naših rudarskih društev in bratovščin sv. rožnega venca, priče neštetih prireditev, nastopov in bogatega ter vztrajnega kulturnega, verskega in socialnega slovenskega delovanja v severni Franciji pod duhovnim vodstvom rajnega gospoda monsignorja. (Na levi spodaj)

Na desni zgoraj: Zadnje slovo od msgr. Zupančiča na liévinskem pokopališču. Zastopniki krajevne škofije, naši duhovniki iz zapadne Evrope, zastopnik rojakov iz Vzhodne Francije ter množica prijateljev in rojakov.

Iz Pas-de-Calais pišejo:

18. aprila nas je presenetila nenadna vest o smrti msgr. Valentina Zupančiča. V hiši pokoja v Audregnies (Belgija) je zatisnil svoje utrujene oči in jih odprl za veke resnici, katero je tako ljubil in za katero se je za našega malega slovenskega rojaka vsa leta duhovništva tako boril. V duhovskih oblačilih je bil položen na mrtvaški oder pri sestrah, ki so mu v boleznih tako požrtvovalno stregle. V ponedeljek, 22. marca, se je tam vsa hiša zbrala k pogrebni maši, katero je daroval direktor Slovenskih misij v Belgiji č. g. Vinko Zakelj. Med drugimi našimi duhovniki sta prišla po slovo od rajnega tudi č. g. A. Ilc in K. Kozina iz Bruslja. V popoldanskih urah

so potem truplo prepeljali v Liévin v cerkev Lurške Gospe na Fosse 16, kjer je takoj ob prihodu daroval sveto daritev za rajnega direktor Slovenskih misij v Franciji č. g. Nace Čretnik. Zvečer in pozno v noč so prihajali h krsti kropivci od vseh strani, zlasti rojaki. Od sedme ure zjutraj so se vrstile na dan pogreba svete maše. Ob desetih se je zbrala velika množica rojakov s celega severnega predela Francije. Krajevnega škofa je zastopal pri pogrebu č. g. Spas. Prihital je iz San Omerja tudi dolgoletni prijatelj rajnega škof msgr. Evrard, iz mesta Arras pa generalni vikar Lacroix. Poleg mnogih poljskih in francoskih sobratov je prišlo tudi veliko duhovnikov iz zapadne Evrope. Pogrebno mašo je daroval msgr. Stanko Grims iz Merlebacha, diakon je bil č. g. Kunstelj iz Anglije, subdiakon č. g. V. Žakelj. Pogrebni cerkveni govor v slovenščini in francoščini je imel č. g. Nace Čretnik iz Pariza. Pri maši sta asistirala č. g. Lavrič iz Pariza in č. g. Gaberc iz Charleroi v Belgiji. Petje je vodil pevski zbor iz Bruay, odgovore pa je z nekaterimi pesmimi pela vsa cerkev. V imenu arraškega škofa je spregovoril direktor izseljencev za arraško škofijo č. g. Spas. Libero je ob asistenci slovenskih gospodov opravil generalni vikar msgr. Lacroix. Iz Rima je prišel zastopnik slovenskih dušnih pastirjev pri rimski kongregaciji dr. Pavel Robič, ki je vodil pogrebni sprevod in prvega umrlega izseljenskega duhovnika v zapadni Evropi tudi pokopal. Na pokopališču se je v imenu vseh izseljencev poslovil od velikega pokojnika g. Jankovič, dolgoletni izseljenski učitelj, pevc iz Bruaya pa so zapeli rajnemu u slovo »Usliši nas, Gospod«. Zastave izseljenskih društev so svojemu ustanovitelju in dolgoletnemu voditelju še enkrat napravile poslednji pozdrav in potem so slovenski izseljenci začeli jemati v dolgi vrsti slovo od

svojega dragega duhovnega očeta, ki je kot poslednjo željo izrazil, da hoče počivati med njimi. To skromno poročilo o zadnji poti nepozabnega msgr. Zupančiča zaključujemo z besedami govornika g. Jankoviča: »Hvala pokojniku za vse, kar je dobrega storil za duše in sorojakom! Hvala pa tudi Vsemogočnemu, ki nam je v letih težav in preizkušenj poslal tako dobrega, svetega služabnika in vodnika!« — Po pogrebu so se duhovniki zbrali na kosilu pri č. g. Kavalarju, sedanjem slovenskem dušnem pastirju v Liévinu za severno Francijo.

Pariz

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v kapeli Montcheuil, 35 rue de Sèvres, Paris 6, métro: Sèvres-Babylone. Slovenska pisarna — 7 rue Gutenberg (pritličje, levo), Paris 15, métro: Charles-Michels, telefon: 250-89-93 — je odprta vsak torek in vsak četrtek popoldne.

V nedeljo 2. maja ne bo slovenske maše, pač pa se vsi udeležimo skupne maše ob petih popoldne v pariški katedrali Notre-Dame. Zberemo se ob pol petih na trgu pred katedralo. — Druge nedelje v maju — **razen v nedeljo 23. 5.** — kakor tudi na praznik Vnebohoda (27. 5.) bo sveta maša kot po navadi.

V nedeljo, 23. maja, pa priredi »Društvo Slovencev« Finžgarjevo igró »Veriga« v dvorani na 35 Avenue Emile Zola, Paris 15, métro: Charles-Michels. Sv. maša istotam ob štirih, začetek igre ob petih, po igri domača zabava. Vsi prijazno vabljeni!

Zbirka za mašni plašč je dala 322 F. Kupili smo namreč preprost mašni plašč, ki ste ga videli prvič pri maši na Veliko noč, in dve albi. Vsem darovavcem: iskren Bog plačaj!

Krščena sta bila: Ivan Ladislav Fabčič, sin

Evgena iz Gorice in Katarine Prendl iz Bratoncev (botrovala sta Ivan Šenkinc in Ida Kopačin) ter Jožefa Golenko, hči Franca iz Razkrižja in Marije Magdič iz Hotize (botrovala sta Stanko Petovari ter Sabina Salandruz-Magič). Z veselimi starši se veselimo tudi mi!

Pred oltarjem sta potrdila svojo ljubezen Julij Okroglič, doma iz Kala nad Kanalom, in Regina Lutar, doma iz Turnišča. Mladoporočencema (slika zgoraj) iskrene čestitke!

V nedeljo, 13. junija, prireja »Društvo Slovencev« izlet v Laon. Prijavite se čimprej! Že sedaj vabimo rojake iz Aisne, da se nam pridružijo k skupni maši, katero bomo imeli v katedrali v Laon.

Chateauroux (Indre) — Maša za Slovence bo v nedeljo, 9. maja, ob enajstih in sicer v cerkvi Notre-Dame (kakor zadnjič). Pred mašo je priložnost za spoved.

Creuse — Slovenci se bomo zbrali k skupni maši na praznik Vnebohoda, 27. maja, ob enajstih, v župni cerkvi v Clugnat.

La Machine — Maša za Slovence bo v nedeljo, 30. maja.

Ob Luksemburgu

V zakramentu sv. krsta so bili sprejeti med otroke božje in otroke svete matere Cerkve: Batagelj Lavrencij (Algrange), Jankovič Nikolaja (Briey) in Leban Lavrencija (Aumetz). Vso srečo!

13. marca je umrl v bolnišnici Algrange rojak Janez Tepej, doma iz Slov. Konjic, star

76 let. Moral je zelo mlad od doma s trebihom za kruhom; moral je sukati orožje v obeh svetovnih vojnah. Bil je v izseljenstvu več kot 30 let, nazadnje tudi v Franciji, delal v raznih krüajih in se končno naselil na Aumetzu, kjer je bilo tedaj razmeroma največ naših rojakov. Bil je sam in tudi, ko je umrl, sorodniki najbrž niso zvedeli za njegovo smrt. Da je bil pokopan na Aumetzu, se je zavzelo Slovensko delavsko društvo, ki mu je organiziralo pogreb in mu izrekamo na tem mestu za to našo pohvalo. Rajnemu pa daj, Gospod, večni pokoj!

Veseli smo bili nedavnega obiska msgr. Grimsa, ki nam je osebno ali v cerkvi tako iz srca voščil vesele velikonočne praznike, poleg tega seveda da je maševal, pridigal, spovedoval in obiskoval bolnike.

Bar-le-Duc. — Na tiho nedeljo popoldne, kot že večkrat prej, je prišel k nam maševati naš izseljenski duhovnik iz Aumetza. Se nas je še kar nekaj zbralo, a lahko bi jih bilo več. Po maši, po poslušanju božje besede in obhajilu, smo se seveda tudi telesno okrepčali ob dobri malici, ki so nam jo nudili rojaki iz Prekmurja.

Tucquegnieux-Marine. — Sedaj je upokojenih v našem kraju okrog petnajst Slovencev. Tem se je pridružil sedaj razmeroma še mlad rudar Franc Janežič. Dosegel je 50. leto, za seboj ima pa 32 delovnih let. Z vestnim službovanjem se je povzpел do šefa polagavcev tračnic v jami. V mladih letih se je pridno udejstvoval pri našem pevskem, tamburaškem in dramskem društvu, kakor vsi člani velike Janežičeve družine sploh. Imenovanemu želimo, da bi dolgo časa v zdravju in zadovoljnosti užival svoj pokoj.

V Briey je zagledal luč sveta tretji otrok dipl. arhitekta Antona Jankoviča; to pot deklica Nikolaja ali Miklavžca. Njej in staršem želimo vse dobro. Krstne slave sta se udeležila tudi msgr. Grims in č. g. Dejak.

Med temi rojaki iz Francije vidite na sliki tudi 23. februarja v La Machine umrlega rudarja Ignaca Esiha (prvi od leve). O njegovi smrti je poročala zadnja številka »Naše luči«.

V torek, 6. aprila, je spovedoval, maševal in pridigal na Marini msgr. Grims, za kar se mu tu lepo zahvaljujemo.

Pogreba našega nepozabnega prijatelja, vestnega izseljenskega duhovnika msgr. V. Zupančiča, ki je rad prihajal misijonarit v naše kraje, se je udeležil tudi zastopnik tikenjskih Slovencev. Bodi, Vsemogočni, pokojniku obilen plačnik!

Nica

Ne vemo, ali ste imeli že priložnost videti Nico. To je sicer precej znano mesto po cellem svetu. Z vseh strani prihajajo ljudje sem krepit svoje živce, mnogi jih pa nasprotno na Azurni obali tudi izgubijo. Mogli bi reči da je tukaj večna pomlad. Sneg smo gledali letos le od daleč tam »za našim hrbtom« v hribih proti severu, dočim smo se tukaj le zabavali z njim, če je kak avto z njim obstal v mestu. To je bilo seveda veselje za deco, če je mogla s strehe avta ukrasti kakšno kepico snega in jo vreči seveda v svojega namišljenega »sovražnika«.

Predno je do tega prišlo, smo opravili naše miklavževanje. Ga. Germanova iz Villefranche je, kakor vsako leto, pisala sv. Miklavžu, naj vendar pride. Po njeni zaslugi največ so bili obiskani naši otroci.

Pozneje smo obhajali »Pustov prihod«. Te stvari pa ni zlepa videti v takšni obliki kjerkoli. »Njegovo veličanstvo Carneval« je bival 14 dni sredi trga, krog njega pa vse: mlado in staro. Severno od glavnega trga je takozvana »Ulica zmage«. Ta je bila slovesno okrašena za mogočni prihod... Na čelu sprevoda so korakale »velike glave«, na stotine... Ena se je bolj režala kot druga. Za njimi so bile skupine okrašenih voz z mladino na njih. Mestne lepoticke so navdušeno pozdravljale z mahajočimi rokami ljudi na levi in desni ulice. Človek se je moral smejati, najsi je hotel ali ne. Priznati pa moramo, da se na vseh teh prireditvah ne dogajajo kakšni nedostojni izgredi. O ne. Takšne stvari se gode v zaprtih prostorih in morda bolj kje drugje kakor tukaj, kjer se Pust na zunaj tako obhaja.

V zadnjem času smo imeli en krst Golobove Silve, ki smo jo sprejeli v vrsto Slovencev na Azurni obali. Oče Ciril in mama Gabrielja imata z njo največje veselje. Botrovala sta ga. Jožica Drašček in njen brat Ivan. Naj vsem raste mala v največje veselje!

Poročili smo v istem času štiri pare. Med temi omenjamo gdč. Angelo Bernetičevno, rojeno v Starodu na Slovenskem Primorju. Njen mož je Istran Jože Tudor. Bodita srečna za vse življenje! To je naša srčna želja!

Dvajsetega junija pričakujemo s Koroške slovenski pevski zbor »Gallus«. Dopoldne bi

Prizor iz pustovanja v Nici.

Norca se delajo iz „velikih glav“, to je iz ljudi, ki sami o sebi mislijo, da so bogvedi kako pametni, modri in da vse vedo... V resnici so taki domišljajci take neumne glave...

zbor prepeval v cerkvi St. Barthelemy pri maši. Popoldne bi pokazali enkrat Francozom slovenske pete litanijske. Tega tukajšnji prebivalci še nikdar niso slišali. Proti večeru bi isti zbor priredil v farni dvorani St. Barthelemy koncert slovenskih narodnih in umetnih pesmi. To bo gotovo užitek prve vrste! Vsi Slovenci, kar jih biva od italijansko-francoške meje vse tja do Marseillea, ste že danes najprisrčneje povabljeni, da se tega velikega doživetja udeležite. Naši Slovenci tukaj v Nici in okolici pa že sedaj pravijo: Za stroške te prireditve bom pa tudi jaz dal skromen prispevek! Bog nam torej daj to zamisel lepo izpeljati!

V času od 5. do 9. avgusta letos bomo pa lahko Slovenci iz tukajšnje pokrajine poromali v Lurd k Mariji. Za romanje se je treba že koj prijaviti v župnijskem uradu v Nici.

Nemčija

Bavarska

Na Bavarskem Slovencev ne bo še tako hitro konec. Da je temu tako, nam povedo **podatki o rojstvih** v zadnjih mesecih. Nekateri segajo še v lansko leto: 16. jul. 1964 se je družini Trplan iz Hörbranza pri Lindau rodil sinko Arno. — Sinko Andrej je razveselil očeta in mamico Orehek v Freilassingu 16. 11. 1964. — Prvorojenka Martina se je rodila 1. 11. 1965 v Bühlu pri Immenstadtu v družini Novak. — V Rodingu se je rodil 9. 11. 1965 sinko Vili Kokot. — Zakoncema Štrukelj v Burgau pa se je rodil prvorojenec Marko. — Staršem želimo, da bi ob svojih malčkih užili veliko veselja, obenem pa jim iz srca čestitamo!

Porok je bilo v tem času manj. 3. 10. 1964 je g. Fabjančič iz Günzburga pred oltar povedel svojo nevesto, 13. III. 1965 pa sta si obljubila zvestobo g. Franc Kolar iz Biberacha in gdč. Erika Dörer. — Mladoporočenicima paroma želimo božje varstvo na skupni poti!

Pa tudi **smrt** ni priznašala. Marca letos so kar trije rojaki odšli na oni svet pred Sodnika nad življenjem in smrtjo. 2. III. je na dosedaj še nepojasnjen način umrl g. Tona Mastnak iz Kemptena. — 15. III. je smrt po krajši bolezni pobrala gdč. Tonko Toplišek. Njeno truplo so prepeljali v Slovenijo, da v domači zemlji počaka vstajenja. — 24. III. pa je po daljši in hudi bolezni šla k večnemu Plačniku ga. Neža Jerak iz Landshuta. Njena smrt je bridko odjeknila v krogu domačih in znanih. Zapustila je moža in štiri otroke, katerim je bila zvesta žena in mati. — Naj Bog vsem našim rajnim da mir in pokoj!

Württemberg

Krsti. — V soboto, 27. marca, je bil v župnijski cerkvi v Schmidenu krščen mali Gojko, sinček prvorojenec Antona Ivančič in Francike, roj. Gorjup; v nedeljo, 4. apr., pa v župnijski cerkvi v Pfullingenu Tomažek, sin Antona Godunc in Helene, roj. Černoša. — Obojim staršem iz srca čestitamo.

Poroke. — 11. marca sta v župnijski cerkvi St. Maria v Stuttgartu stopila pred oltar Avgust Vidmar od Sv. Antona na Pohorju in Manda Jurjevič iz Zagreba; 12. marca Vladimir Lapuh iz Brežic pri Mariboru in Grkinja Potoula Mpougadi iz mesta Tripi pri Šparti; 13. marca v kapeli sester usmiljenk v Silberburgstrasse v Stuttgartu Franc Soler iz Št. Jurja pri Mariboru in Ivanka Hlebec iz

Ko je v letih 1957 do 1960 na stotine slovenskih fantov zbežalo od doma in se zaposlilo v nemških rudnikih, so se prijatelji radi postavili pred rudniški stolp, da jih je fotograf ujel za spomin. Na sliki vidimo tako skupino pred rudnikom Franz Haniel v Oberhausenu. Bog ve, če se se pozneje še kdaj sešli, saj so se razkropili na vse strani?

Toplic pri Zagorju ob Savi; v soboto 10. aprila pa v Kirchheim/Teck Leopold Šmalc in Roza Puželj, vdova Maček. Veselimo se z njo še posebno, da ji je Bog po prestani grenkosti izgube prvega moža zopet dal učakati zakonsko srečo, da ne bo za vse življenje obsojena na žalovanje za svojim možem. Ohranila pa ga bo seveda v lepem spominu. Njej in vsem ostalim parom naše čestitke!

Kot vidite na sliki na drugem mestu, smo imeli v preteklem marcu trije vaši rojaki izredno srečo, da smo obiskali Sveto deželo: vaš slovenski duhovnik in mladi zakonski par Jože in Ivanka Vipavc iz Stuttgarta. Pridružili smo se mali nemški romarski skupini, v kateri je bilo 5 duhovnikov. V Sveti deželi smo se zadržali 10 dni in obiskali vse važnejše kraje, ki so povezani z Jezusovim življenjem. Prvih šest dni smo porabili za Jeruzalem in okolico, potem pa smo krenili na se-

ver, v Galilejo, kjer smo ves ostali čas stanovali v nekem domu italijanskih sester ob Genzareškem jezeru. Tudi po jezeru smo se vozili in tudi nam je nagajal močan veter, morje je bilo razburkano, vendar ne do take mere, da bi bili morali v obupu kričati: »Gospod, otmi nas, potapljamo se,« toliko pa le, da smo morali neprestano skakati iz enega kota parnika v drugega, da smo uhajali vodi, ki je pljuskala na krov. To nam pa ni vselej uspelo in je bil ta ali oni moker.

Nepopisen je občutek, ki ga ima človek, ko hodi po tleh, ki so jih posvetile Jezusove stopinje, in na vseh krajih je naš voditelj, prof. Lang iz Königsteina, odprl knjigo sv. evangelijev in nam osvežil spomin na tozadnevni svetopisemski dogodek.

Baden-Južni Hessen-Posarje

V Mannheimu smo 14. marca prvič obhajali službo božjo po novem obredu. Udeležba pri sv. maši ni bila še nikoli tako številna kot tokrat. Rojaki so bili zelo zadovoljni, da morejo odslej v domačem jeziku sodelovati z mašnikom pri božji daritvi. Nekateri so izrazili željo, naj bi bila v Mannheimu slovenska maša bolj pogosta. Tej želji pa slovenski duhovnik ne bo mogel ustreči, ker je pač njegov delokrog prevelik.

Upamo, da bo novi način službe božje v domačem jeziku privabil vsakokrat več rojakov.

Lörrach. — Prvo nedeljo v aprilu smo se Slovenci zopet zbrali k službi božji v kapeli St. Elisabethen-Krankenhaus (Feldbergstr. 15). Po sv. maši smo preživeli lep popoldan v prijetni družbi in ob petju naših pesmi. — Do-

govorili smo se da bo prihodnja slovenska maša v Lörrachu na binkošti, 6. junija, ob 4 h popoldan. Pol ure pred sv. mašo je priložnost za spoved.

Južni Hessen. — Vedno več rojakov prihaja k službi božji, ki jo imamo vsako tretjo nedeljo v mesecu v Frankfurtu (kapela v Kolpinghaus na Langstr. 26 ob 4 h popoldan). Kot drugod je tudi tu naletelo maševanje v domačem slovenskem jeziku ter sodelovanje vernikov na ugoden odmev. Kako lepo je slišati krepke moške glasove, združene v molitvi in v pesmi — Bogu v čast, nam vsem pa tudi v zadovoljstvo!

Važno! Ker je v Frankfurtu precej naših rojakov, ki se obračajo z najrazličnejšimi prošnjami na slovenskega duhovnika, jim bo le-ta na razpolago, poleg vsake tretje nedelje v mesecu pred in po maši, še **vsak prvi petek v mesecu od 4 do 6.30 popoldan v prostorih škofijske Caritas (Caritasverband, Alte Mainzerstr. 10).** Od 6.30 dalje pa bo na razpolago za spoved v cerkvi čez cesto (St. Leonhard-Kirche), kjer je vsak prvi petek zvečer sv. maša.

Porurje

Dva para sta šla v zadnjem času pred oltar. Filip Podgoršek, doma iz Vodice pri Ljubljani, se je na praznik Sv. Jožefa, 19. marca, poročil v Oberhausenu s Bernardo Jakič, doma iz Velikega Ločnika pri Turjaku na Dolenjskem. V Neussu ob Renu pa je Juraj Čoček, hrvaški rojak iz Markuševca, v soboto, 3. aprila, popeljal pred oltar Terezijo Medved iz Brežic. — Bog daj obema paroma srečno življenje!

Od oltarja v slovenski kapelici v Sterkrade v Nemčiji sta se 19. marca podala v skupno življenje Filip Podgoršek iz Vodice in Bernarda Jakič iz Velikega Ločnika pri Turjaku.

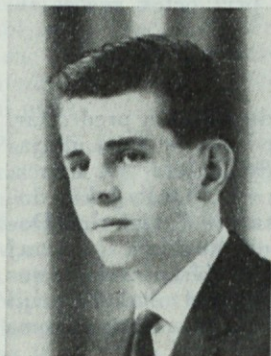

Mislovičevi iz Sterkrade so si zagotovili družinsko ime, ko sta gospod Stanko in ga. Angelca dobila sinka. Pri krstu je dobil očetovo ime Stanislav. — Čestitamo!

Nizozemska

G. Johanu Povšetu iz Geleena, ki je zadnje čase bil večkrat v bolnici, se je zdravje obrnilo na bolje. Ga. Marija Zohar iz Hoensbroeka se iskreno zahvaljuje vsem, ki so jo obiskali v bolnici. Zdravje g. Franca Vodeba iz Hoensbroeka se počasi obrača na bolje.

Ko smo sprejemali kulturne skupine iz domovine, smo se držali načela, da smo z vstopnino in drugimi dohodki najprej krili stroške za dvorano in takse, ostalo pa smo izročili gostom. Ker »Koroški akademski oktet« ni hotel sprejeti nikake nagrade, je odbor »Zveze« sklenil, da vsakemu članu zbora pošlje skromen spomin.

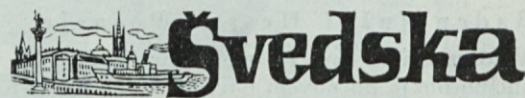

Med rojaki na Nizozemskem je mučno odjeknila vest, da je 9. marca t. l. nepričakovano umrl mladi **Niko Gril**, rojen 1. 9. 1945, sin g. Franca Grila, predsednika Društva sv. Barbare v Heerlerheide. Pokojnik je bil tih mladenič, ljubeč in skrben sin, izredno vdan svoji mami, dober in plemenit brat svojima sestrama. Od rane mladosti je pel pri našem »Zvonu«. Vsi so ga ljubili in spoštovali. Bil je drugačen kot drugi mladeniči, kot da bi slutil, da bo njegova življenjska pot tako kratka. Na zadnji poti ga je v krasnem pomladanskem jutru spremljala velika množica rojakov in Holandcev. Ko je »Zvon« svojemu najmlajšemu sodelavcu v slovo zapel žalostinko »Vigred se povrne«, je maotkatero oko ostalo suho. — Dragi Niko, v pomladi zemeljskega življenja si vstopil v pomlad, ki ne mine. Prebudil si se v krasno velikonočno jutro, ki ne pozna večera. Prosi, Niko, za tiste, ki si jih poznal in ljubil na tej zemlji! Mi pa te bomo ohranili v najlepšem spominu in nate mislili v svojih molitvah. — Zalujoči družini izrekamo krščansko sožalje.

Glede šmarnic v majniku boste zvedeli pri cerkvenih oznanilih. Poslušajte jih!

FINSKA

Helsinki. — Najstarejši med nami tu je pred nedavnim umrl. To je Leo Funtek, doma iz Ljubljane. Bil je dirigent tukajšnje opere in znan vsled lepih uspehov. Na Finsko je prišel že l. 1906. Slovensko je že bolj slabo govoril, ker je sem zašel le redki Slovenec. Smo potem tu še trije mlajši, od teh ena Slovenka. Duhovniki so predvsem z Nizozemskega in se z njimi lepo razumemo. Domačini so večinoma protestanti. Finska je dosti lepa dežela, več pa tudi ne. Finci ljubijo naravo, jaz bi pa rad prestavil nekaj naših gorā sem, saj sem Bohinjec. Tu so gore le visoko na severu, na Laponskem, in ob priliki jih bom obiskal. So pa zelo daleč od nas. — J. R.

Degerfors. — Dne 28. 3. 1965 smo imeli v avli »praktične gimnazije« v Karlskogi sv. birmo, na katero smo že nekaj let čakali. Naši birmanci so namreč dosegli že starost okoli 16 let in celo več, ker sv. birme tako dolgo ni bilo. Naš katoliški duhovnik v Karlskogi Kasimir Vilnis se je mnogo trudil, da je otroke duhovno pripravil za ta veliki dogodek — prejem svete birme. Njegovi verniki so daleč naokoli razkropljeni in je bilo posebno težko za učenje veronauka; a z njegovo dobro voljo in trudom je vse šlo v najlepšem redu. — Birmank in birmancev je bilo skupno 28. Birmoval je prevzv. g. škof John Taylor iz Stockholma, a asistiral mu je g. opat Oswald Eaves tudi iz Stockholma in pa naš g. duhovnik Kasimir Vilnis iz Karlskoge. Tudi ostalih vernikov je bilo veliko, približno 150 oseb, kar je za naše razmere zelo veliko, ko so razdalje od enega do drugega tudi ogromne. Zastopani so bili tudi novinarji od »Karlskoga kuriren« in »Degerfors tidningen«; članki so bili naslednji dan zelo laskavi. Pisali so, da je bil potek sv. birme in sv. maše zelo lep in pester, in opisali tudi razliko med našo in njihovo protestantsko birmo. Tudi slike ni manjkalo takoj na naslovni strani, tako da lahko rečemo, da so našo sv. birmo zasledovali z velikim zanimanjem. Po končani sv. maši je bilo slavnostno kosilo v restavraciji Konsuma, katerega sta se udeležila tudi g. škof in g. opat iz Stockholma. Oba sta se med kosilom dalj časa pomenkovala z vsemi udeleženci, tako da je bilo vzdušje zelo prijetno. Šele kasno popoldan oziroma proti večeru smo se poslovili eden od drugega in napotili domov s prijetnim spominom na ta veličastni in slavnostni dogodek.

Krst. — V katoliški cerkvi v Malmö je bila

Slovo od znancev je vzela po slovenski maši v Esseju v Nemčiji Kričjeva družina (oče na desni, mati na levi, hčerka v sredi), predno se je sredi marca preselila v Kanado. Bog daj, da bi našli srečo onkraj morja! V Torontu, kamor so se namenili, bodo našli mnogo Slovencev, morda celo znancev.

v soboto, 13. marca, krščena Teodora Prevolnik. Oče Martin je doma iz Vojnika, mati Avgustina r. Budja pa iz Grašincev v Pomurju. Botra je bila ga. Erika Vidovič. Vsem želimo vse dobro!

Poroka. — Isti dan je bila v katoliški cerkvi v Malmö poroka, ko sta si pred oltarjem rekla »da« Marijan Budin, doma iz Brežic, in Margareta Tekavc, doma iz Celja. Za priči sta bila gospod in gospa Ivič iz Landskrone. Iskreno čestitamo!

Smrt najmlajšega Slovenca. 24. marca je Ivičeve iz Landskrone zadela velika izguba. Njihov novorojenček Gabrijel, ki se je rodil isti dan, je nekaj ur po rojstvu odšel med angelce. Bog je v svoji neskončni previdnosti dopustil ta težki udarec dobri Ivičevi družini. Toda vera nas uči, da je tudi posmrtno življenje, ki je za majhnega Gabrijelčka gotovo srečno, in to bodi staršem v tolažbo. Naše iskreno sožalje!

Maj — Marijin mesec. V zadnji »Naši luči« smo vas pozivali k molitvi posebej v družinah. Danes pa vas pozivamo posebej k molitvi v mesecu maju. Doma opravljajo po cerkvah šmarnično pobožnost v čast Materi božji. Tukaj tega ne moremo, ker smo preveč razkropljeni, pa tudi svoje cerkve nimamo. Sicer se pa tudi tukaj opravlja po katoliških cerkvah šmarnična pobožnost. Zato prosimo tiste, ki živite blizu cerkve, da bi se je udeleževali, če le mogoče, vsak dan. Drugi jo lahko opravljate doma v družini

s tem, da molite vsak dan skupno rožni venec ali pa kake druge, krajše molitve v čast Materi božji in zapojete kake Marijine pesmi. Tako bomo vseeno vsaj v duhu vsi skupno častili našo nebeško Mater Marijo.

Novi naslov slovenskega duhovnika je bil objavljen že v zadnji številki, danes ga pa ponavljamo in dodajamo še telefonsko številko: Jože Flis, Erik Dahlbergsgatan 28, Malmö C, tel. 040/119656.

Rim. — Velikemu Slovincu, p. Prešernu, v slovo. 7. marca 1965 je umrl v Rimu najpomembnejši Slovenec, jezuitski pater Anton Prešeren. Zibelka mu je tekla na Breznici na Gorenjskem in je bil nečak ljubljanskega nadškofa Antona Bonaventure Jegliča. Po prvi vojni je bil ravnatelj nadškofijskega semenišča v Sarajevu. Potem je bil več let voditelj vseh jezuitov v Jugoslaviji. V Sofiji v Bolgariji se je seznanil s poznejšim papežem Janezom XXIII., s katerim ga je potem vezalo iskreno prijateljstvo do Janezove smrti. Leta 1931 je zavzel v Rimu nadvse važno mesto. Postal je eden petih glavnih voditeljev jezuitskega reda in sicer je bil generalni asistent za slovanske pokrajine. Na tem mestu je skozi 34 let naredil veliko dobrega za vso katoliško Cerkev, za jezuitski red, pa tu-

di za naš narod. Pokojni se je zavedal, da mora slovenski človek v službi po svetu istočasno z vestnim opravljanjem svoje službe skrbeti tudi za dobro slovenskega naroda in slovenskega človeka. Rajni je izredno veliko storil po drugi svetovni vojni za slovenske in druge begunce. Rimskim Slovencem je bil vedno kakor oče, zato so ga tudi z veseljem smatrali za prvo osebnost med njimi. Njegovo zadnje večje delo v blagor slovenskemu narodu je bilo, da je dosegel ustanovitev slovenskega zavoda za nadaljevanje študijev slovenskih duhovnikov v Rimu, »Collegium Slovenicum«. Vsak narod se trudi v Rimu zgraditi tak zavod. Zato je to delo p. Prešerna tako važno in toplo vabimo rojake po svetu, da pomagajo s svojimi močmi temu zavodu priti do primerne zgradbe, da bo lahko začel poslovati. Naj bo Vsemogočni pokojnemu patru Prešernu bogat plačnik za njegovo delo!

Imenovanje. — Dosedanji podravnatelj papeškega zavoda za širjenje vere msgr. dr. Maksimiljan Jezernik je bil imenovan za rektorja filozofskega zavoda univerze Urbana VIII. Čestitamo.

Nekoč je fotograf sprožil svoj aparat ravno, ko je bil pater Anton Prešeren na stopnicah.

SVICA

V Baslu, tik švicarsko-nemško-francoske tromeje je v katoliški bolnici zaposlenih več naših deklet. Vsako leto v postnem času prireja vodstvo bolnice za uslužbenke duhovne vaje v raznih jezikih. Letos so tudi Slovenke dobile »svojega gospoda«. Od 29. — 31. marca so se trikrat na dan zbrale k premišljevanju, zvečer pa k skupni sv. maši. Tudi med delom in prostim časom so se zbrano in tiho zadržale. Duhovne vaje je vodil izselj. duhovnik iz Nemčije Franček Prijatelj.

V avstralskih »Mislih« smo brali: »Glebe. — Želim se javno zahvaliti za dobro delo, ki mi ga je storil g. dr. Mikula. Poteklo je mnogo let, odkar nisem bila pri spovedi. K maši sem rada hodila, če je bilo mogoče. Že dve leti sem bila bolna, pa sem odlašala operacijo zaradi družine. Končno je postalo tako hudo, da sem morala v bolnico. Bila sem tam komaj nekaj ur, ko me je obiskal izseljenski duhovnik g. dr. Mikula. Močno sem se ga razveselila. Želela sem opraviti spoved in zdaj sem jo res. Silno lahko mi je postalo pri srcu in nič več se nisem bala operacije. Spoved ni olajšala bolečin pod nožem. Dala mi je pa moč, da sem vse mirno prestala. Zdaj sem spet pri družini. Premišljuje, zakaj tako odrivamo to veliko zadevo, ki se ji pravi spoved, ko je vendar tako velik dar božji...«

»Fantje in možje! Zmernost je najcenejša.« Tako je polagal na srce 50 našim možem in fantom v Torontu v Kanadi na sestanku Društva najsvetejšega Imena Jezusovega zdravnika dr. F. Porovne. Govoril je o boleznih srca in ožilja, o vlogi krvnega obtoka, o delovanju srca in o tem, kaj storiti, da ostaneš zdrav. Priporočal je zmernost, zmernost pri zasledovanju svetnih ciljev, zmernost pri delu, pijači in v jedi ter kajenju, pa tudi zmernost v skrbah.

Direktor slovenskega izseljenskega dušnega pastirstva v Argentini, č. g. Anton Orehar, je v februarju prejel lepo priznanje za svoje delo: bil je imenovan za monsignorja. S to častjo so bili počaščeni tudi naši izseljenci, ki v Argentini tako odlično kulturno in narodno delujejo.

»Hrvatska revija« št. 4. — 1964, ki izhaja v Argentini, piše o nas tole: »Iskreno obžalujemo, da ne moremo redno in temeljito spremljati založniške delavnosti svojih prvih sosedov Slovencev. Oni izdajo toliko in take knjige, da jih zanje lahko zavida vsaka emigrantska skupnost, tudi hrvatska. Te knjige so izdane v tako izredni tiskarski opremi, so tako solidne in prikupne, da je naravnost nerazumljivo, da to izdaja majhna in siromašna emigracija malega naroda. Slovenci so dobro razumeli, da je njihova kulturna afirmacija glavno sredstvo tudi politično-narodne afirmacije. Zato v to delo vlagajo svoje izbrane moči. Slovenci so med dvema nenasit-

KAREL MAUSER

delavec — pisatelj

Znani slovenski izseljenski pisatelj Karel Mauser je bil rojen 11. avgusta 1918 na Bledu. Svojo mladost je preživel v Podbrezju, odkoder je obiskoval tudi gimnazijo v Kranju. Po maturi je vstopil v ljubljansko bogoslovje. Ko je spoznal, da mu Bog ni določil poti duhovništva, je iz semenišča izstopil in se zaposlil v uredništvu Slovenčeve knjižnice v Ljubljani.

Pisatelj Mauser je dobro poizkusil grozoto zadnje vojne, saj je bil dalj časa v partizanskih zaporih in leta 1946 celo izgnan iz domovine. Nekaj časa je živel med rojaki v begunskem

nima gorostasoma — Nemčijo in Italijo, v skrbeh za svojo usodo in zato si ne upajo odkrito izpovedovati svojih narodnih teženj po samostojni državi, čeprav tudi oni vedo, da je to edina prava oblika svobode vsakega naroda. Ta končno ni veličina v številu prebivalcev in tudi ne v kilometrih njenega področja. Najmanj danes, ko je toliko narodov dobilo svoje države, ki so po vsem še manjše, slabše in bolj siromašne, kot je Slovenija. Narod, ki ima tako bogato samorodno kulturo kot Slovenci, ima polno pravico do samostojnosti in svobode. Slovenci pogosto vzbujajo pravo presenečenje in začudenje. Treba jih je samo pogledati tu v Argentini: kam vse

taborišču Spittal v Avstriji, pozneje pa se je preselil v Združene države Amerike, kjer še danes živi v mestu Clevelandu.

Karel Mauser je pisatelj-delavec. V Clevelandu si služi kruh v tovarni in le prosti čas mu preostane za pisanje. Do sedaj je napisal že blizu dvajset romanov, od katerih je našim izseljencem že precej znanih: Prekleta kri, Rotija, Sin mrtvega, Jerčevi galjoti, Jamnik, Zemlja, Velika rida, Puntar Matjaž, Ura s kukavico, Mrtvi rod. Te knjige so izšle v zadnjih letih pri Mohorjevi družbi v Celovcu in v okviru letnih kolekcij Mohorjeve družbe našle pot med mnoge Slovence po Zapadni Evropi.

Roman z naslovom „Kaplan Klemen“ je bil preveden v nemščino in španščino, v slovenščini je izšel samo kot podlistek v „Našem tedniku“, v samostojni knjigi pa izide jeseni pri Mohorjevi družbi v Celovcu.

Najobširnejše delo pisatelja Mauserja je trilogija „Ljudje pod bičem“. Lansko leto je izšel 1. del pri Slovenski kulturni akciji v Buenos Airesu v Argentini, letos izide 2. in prihodnje leto 3. del. V tej knjigi opisuje pisatelj v obliki romana težke razmere v Sloveniji med zadnjo vojno; zasedbo naše domovine po Nemcih in Italijanih, nastop partizanov, upor slovenskega človeka proti nasilju takozvane OF, življenje slovenskih ljudi v italijanskih in nemških taboriščih. To delo je prav gotovo najboljša pisateljska ustvaritev Karla Mauserja.

Poleg leposlovnega dela piše pisatelj Mauser kulturna poročila za „Ameriško domovino“ in nastopa kot slavnostni govornik na zborovanjih demokratskih izseljencev v ZDA in Kanadi. — V Clevelandu žive tudi njegova žena Rotija, sin Klemen in hčerke Marjetka, Helenca in Rotija.

se ta peščica ni razlezla in kje vse ni razvila svoje delavnosti. Kot mravlje so pridni in kot čebele varčni ter na mnogih področjih bogatijo — tako kulturno, kakor tudi gospodarsko — politično svojo narodno skupnost.«

V Montréalu v Kanadi so Slovenci prišli do svoje cerkve tako, da so jo kratko malo kupili od Slovakov. Posvetili so jo slovan-skemu svetniku sv. Vladimiru.

Januarja je slavilo Slovensko društvo v Brisbane v Avstraliji svojo 10-letnico. Ob tej priložnosti so imeli tamkajšnji rojaki že svoj 89. družabni večer.

V Argentini je umrl v 55. letu starosti operni pevec Angel Hrovatin. Doma je bil iz Briščikov v okolici Trsta, od koder je odšel leta 1929 v Argentino kot kamnoseški delavec.

Rojaki v Clevelandu so proslavili 25-letnico delovanja na ameriških tleh direktorja slovenske Glasbene matice, pevovodja Antona Šublja. Proslava je bila v Slovenskem narodnem domu.

Zveza slovenskih narodnih domov v Clevelandu je slovesno počastila »Slovenskega moža leta 1965«. Za to čast so izbrali Johna Habata, predsednika Slovenskega doma na Holmes Avenue, lastnika podjetja za dekoracijo in barvanje hiš ter stanovanj. Ta može nad 50 let agilno dela v slovenskih društvih. Nad 8 let je tudi že predsednik tamkajšnjega zavarovalnega društva, ki ima letos 2200 članov.

»Krekova hranilnica in posojilnica« v Kanadskem Torontu je letošnji občni zbor združila s proslavo 100-letnice rojstva dr. Janeza Evangelista Kreka, velikega združnega delavca na Slovenskem.

»Lani smo imeli veliko muje, da smo spravili večino Zbornikov med ljudi. Letos je drugače. Od 100 nam jih je ostalo le še deset, čeprav je dražji. In po teh že segajo. Zakaj? Zbornik je postal znan — ljudje vedo, da je res najboljša vseh knjig, ki izidejo vsako leto v zdomstvu. Letos je še posebno zanimiv zaradi ankete: »Kaj sodim o komunizmu?« 22 slovenskih izobražencev iz raznih delov sveta je podalo svoje misli in te so silno zanimive. In še eno: »Ob dvajsetletnici« je deset lepih člankov, kjer podajajo svoja doživetja med okupacijo in po ječah in pregnanstvu razni možje. Iz teh člankov zremo marsikaj, kako je bilo med zadnjo vojno.« Tako piše »Ameriški Slovenec« o argentinskem »Zborniku 1965«, ki je tudi letos izšel. Cena 110.— šil.

Visoko v južnoameriških Andih so odkrili slovenski gorniki bronasto spominsko ploščo v čast škofu Rožmanu. Rajni škof je bil namreč velik prijatelj planin in je ob svojem obisku južnoameriških Slovencev obiskal tudi rojake v Bariločah. Nanj bo odslej tam spominjalo tudi »znamenje škofa Rožmana«.

V Hamiltonu v Kanadi so Slovenci že imeli prvo službo božjo v dvorani pod cerkvijo sv. Gregorja Velikega, ki so jo v glavnem že sezidali.

Slovenska državna misel

Naše borbe leta 1848

Poudarjanje Avstrije, ki ga najdemo v vseh programatičnih, političnih izjavah v l. 1848., je v skladu s Palackega »idejo avstrijske države« in pozitivna oblika za odklanjanje pristopa k Nemški zvezi. Po mnenju nemških nacionalistov, zbranih na tako imenovanem predparlamentu v Frankfurtu (31. 3.), naj bi nova »Zedinjena Nemčija« obsegala vse pokrajine nekdanjega »svetega rimskega cesarstva nemške narodnosti«, torej tudi češke in slovenske. Kakor Čehi so se tudi Slovenci zavedali, da pomeni zanje Frankfurt narodno smrt. Zato so tudi slovenski narodnjaki po češkem zgledu oklicali abstinenco pri volitvah za frankfurtski državni zbor, ki jih je sredi aprila urgiralo tudi avstrijsko notranje ministrstvo. Kljub šibkejšemu odporu na Koroškem in Primorskem so se volitve za Frankfurt v slovenskih pokrajinah zaradi abstinence »Slovenske stranke« le po imenu vršile. Tako so Slovenci ob prvi priliki, ki se jim je po sto letih nudila, odklonili vsako zvezo z Nemčijo.

Po odprtju državnega zbora na Dunaju, ki mu je cesar Ferdinand po majskih nemirih priznal značaj ustavodajnega zbora, je nastopila možnost, predložiti slovenske zahteve tudi na parlamentarni tribuni. Pod jesen se je državni zbor začel baviti v narodnimi zadevami. Palacki je predlagal Avstrijo kot zvezo osmih narodnih držav, čemur pa so se Nemci uprli in je »oče češkega naroda« nato odstopil kot podpredsednik ustavnega odseka. Za Palackega federalistični načrt sta nastopala tudi Slovenca dr. Kaučič in dr. Kranjc. V poznejši ustavni načrt ustavodajnega zbora pa slovenska teza ni prišla, ker so Slovani zaradi taktične napake pri sestavljanju ustavodajnega odbora v njem prišli v manjšino. Njegov ustavni načrt je sicer priznal enakopravnost narodov in »pravico, svojo narodnost in svoj jezik razviti in gojiti«, obdržal pa je razdelitev na historične pokrajine.

Odpor zoper Nemce in agitacijo za Zedinjeno Slovenijo je poživila oktobrsko revolta na Dunaju, ki pa je imela protislovensko ost. Koristi Slovencev so se trenutno skla-

dale s koristmi dinastije, zato so jih Slovenci toliko lažje mogli zahtevati. »Slovensko društvo« v Ljubljani je opustilo svoj stari statut zgolj literarnega društva in si kot prvi člen pravil postavilo: »Namen Slovenskega društva je izobraževati slovenski jezik, dvigniti slovensko narodnost in jo harmonično podrediti ideji ustavnega avstrijskega cesarstva ter tako varovati pravice slovenskega naroda na zakonit način.« Začelo je z živahnim političnim delom. Protestiralo je zoper teženje Velikonemškega komiteja na Dunaju z izjavo, da priznavajo Slovenci samo tiste zakone, ki jih izdaja zakonita vlada, ne pa onih, ki jih izdaja imenovani odbor; protestiralo je zoper Frankfurtski sklep, da nemško državo tvorijo vse dežele »Nemške zvezce« in da se Avstrija razdeli na dva dela skupaj s pomnoženim Kranjskim deželnim odborom.

Enako kot graška »Slovenija« je Ljubljansko društvo izdalo letak zoper agitacijo za črno vojsko proti Jelačiču, s katerim so Slovenci držali vse od marčnih dni, ko se je ban uprl madžarskemu nacionalizmu, njegove uspehe so šteli za svoje, vse odkar je prekorlačil 11. septembra hrvatsko-madžarsko mejo. Za Veliki šmaren je Slovensko društvo v Ljubljani oklicalo zbirko za Jelačičevo armado, ki »varuje tudi Slovence pred madžarsko grabežljivostjo«. Kljub navdušenju za Jelačiča in za Hrvate in vkljub nevarnosti, da se po oktobrski dunajski vstaji uresničijo frankfurtski velenemški sklepi, se ljubljanski voditelji niso vdajali kakemu ilirstvu. Čehi so sicer tedaj hoteli poživiti ilirsko gibanje, pa jih je njihov poročevalec iz Ljubljane kmalu opomnil, da je Ljubljana sicer Zagrebu naklonjena, vendar pa ljubosumna na svojo samostojnost, da Slovenci hočejo predvsem najprej Zedinjeno Slovenijo in bi bili šele na tej osnovi pripravljene razgovarjati se s Hrvati. Na rovaš slovenskega sovražnega razpoloženja proti združenju z Nemčijo in tistih simpatij kranjskih stanov za Zedinjeno Slovenijo gre odločno stališče kranjskih deželnih stanov zoper Frankfurt. Značilno je, da je bila Kranjska že marca edina avstrijska dežela, ki v adresi na cesarja niti z besedico ni omenila odnosa do Nemčije. Tako je kranjski stanovski odbor odklonil tudi vabilo na sestanek alpskih dežel v Salzburgu in Celovcu, kjer so Nemci hoteli poudariti deželno nedeljivost, odklonitvi pa predložil dve adresi, ki ju je sam poslal cesarju 13. novembra; v drugi vladarju sporočajo,

da je »kranjsko slovensko ljudstvo zoper vsako tesnejšo naslonitev na Nemčijo«. Da so bili slovenski predeli Avstrije v vrenju po oktobrski revolти najbolj mirni, je pripisovala tudi policija lojalnemu zadržanju slovenskih društev, ki so 24. novembra dobili bratsko društvo v Celovcu, v čigar pravilih se zopet ponavlja zahteva, »da dobimo od državnega zbora neodgodljivo potrebno Slovenijo«.

Slovenije pa ni hotel dati ne državni zbor in ne vlada. Odkar se je ta po Radeckega uspeh v Italiji, po Windischgrätzovem in Jelačičevem zatoru dunajskega upora, po Jelačičevi zmagi pri Schwechatu in Kromerizu nad Madžari in intervenciji Nikolaja I. v korist habsburškega prestola, čutila spet v sebi, je slabo poplačala zvestobo Slovanov. Ko je državni zbor v Kromerizu hotel za obletnico revolucije pričeti s posvetovanji o celotnem državnem načrtu, ga je vlada 7. marca 1849. razgnala in razglasila s 4. marcem datirano ustavo, ki ohranja historične pokrajine.

5. Slovensko vprašanje v Avstriji

Vizija Zedinjene Slovenije, ugledana v letu 1848., se je v času absolutizma, ki je sledil za dobo 10 let revolucijskemu letu, iz javnosti morala umakniti v domove in srca slovenskih patriotov. Vsako politično delo je bilo onemogočeno, narodno prizadevanje se je omejilo na literarno delo. »Slovensko društvo« v Ljubljani — glavni glasnik slovenskega političnega združenja — se je 1889. leta spremenilo v slovstveno društvo, kmalu za-

Le vkup, uboga gmajna!

Pred 450 leti so bile natisnjene prve slovenske besede. Bilo je to ob priliki vseslovenskega kmečkega upora, leta 1515. Tedaj so se namreč dvignili po vseh slovenskih pokrajinah naši kmetje in uprli nemškimi grofom. Graščaki so jih stiskali in izžemali. Ko je sila prišla do vrhunca, je prišlo do skupnega kmečkega upora. V več bojih so potolkli sile tujih plemičev. Uporniki bi gotovo uspeli, da se ni potegnil navsezadnje za graščake cesar Maksimilijan, ki je končno s svojimi četami zatrl kmečki upor. V tej dobi je bil natisnjen nemški letak, ki so ga raznašali od kraja do kraja in v obliki pesmi smešili upornike. Med nemškim besedilom ponavlja ta pesem slovenska gesla naših upornikov. Tako so bile leta 1515 natisnjene prve slovenske besede in sicer: „Za staro pravdo!“ „Le vkup, le vkup, uboga gmajna!“

tem pa sploh razšlo. Misel na slovensko državo pa je vendarle obstala: 15. julija 1859. dunajsko notranje ministrstvo opozori na delovanje Lovra Tomana in kaplana Lovrenca Pintarja, ki hočeta ustanoviti »slovenisches Reich« in sta pridobila »ziemlichen Anhang der Gleichgesinnten«. V vsakem vzgibu slovenske zavesti je vlada iskala panslavizem, največji strah tedanjega nemškega liberalnega meščana, s katerim je strašil svoje somišljenike še malo pred svojim padcem znani germanizator notranji minister Bach leta 1849., češ da so boji na Laškem le predigra velikega in usodnega spopada germanskih in slovanskih narodov. Vprav avstrijski porazi pri laški Magenti in delno pri Solferinu, kakor tudi rastoči vpliv Prusije, so nagnili Franca Jožefa, da je sklical tako imenovani pomnoženi državni svet. Slovenci v njem sploh nismo bili zastopani; edini, ki se je za Slovence v tem zboru potegoval, je bil škof Strossmayer. Državni svétniki, po pretežni večini fevdalci, so prav spoznali, da je v osnovi avstrijske krize ustavno vprašanje, in so z naddvjetretjinsko večino izglasovali sklep: Okrepitev in razvoj monarhije zahtevata, da se prizna zgodovinsko-politična individualnost posameznih dežel, v okviru katerih naj se posamezne narodnosti razvijajo in napredujejo, toda v zvezi s potrebami in koristmi celokupne monarhije.

Z »oktobrskim diplomom« (20. oktobra 1860.) je Franc Jožef ugodil glavnim zahtevam federalistov, ker jamčijo, kakor sam trdi, samo »take naprave in pravice, ki se enakomerno prilegajo zgodovinski zavesti prava in različnosti kraljestev in dežel« za moč avstrijske monarhije. Nova uredba ki sloni na državno-pravni samostojnosti dežel, je popolnoma zadovoljila samo eno stran nasprotnikov centralizma, namreč nekdanje fevdalne stanovce, ki so po njej imeli vodstvo v posameznih deželah. Zaradi tega pa niso bili zadovoljni z njo tisti slovanski narodi, ki so imeli v daljni ali bližnji preteklosti svojo državnost, čeprav jim je oktobrski diplom jamčil narodno enakopravnost povsod, kjer so imeli Slovani večino v deželnih zborih. Nezadovoljni so bili tudi nemški liberalni meščani, katerim na ljubo je cesar poklical k državnemu krmilu Antona Schmerlinga, ustanovitelja velikonemške stranke v Frankfurtu, ki je hotel po vsej sili ohraniti Avstriji nemški značaj.

Zato je izšel 16. februarja 1861. »februarski patent«, ki poleg dvodomnega širšega

uvaja še dva ožja državna zbora, vzhodnega in zahodnega, in tako predstavlja stopnjo do dualizma. V državni zbor volijo poslance dežele. Ohranjena so v njem interesna zastopstva: kmetje volijo svoje zastopnike vanj po volilnih možeh. Krivičen volilni red naj bi povsod zagotovil nemško večino. Nekateri Slovenci so februarski patent pozdravili. Predložili so ministrskemu predsedniku spomenico s skoraj 20.000 podpisi, kjer zahtevajo jezikovno enakopravnost v šolah in uradih, pri čemer skromno pripominjajo, »da bi se mogla enakopravnost v šoli in uradu lažje in ceneje izvršiti, če bi se slovenske dežele spojile kot upravno telo v eni sami kronovini«. Enako željo je izrazil tudi Bleiweis leta 1861. v kranjskem deželnem zboru.

Peter Levičnik

(Drugič dalje)

Ervina razume slovensko!

„Nedeljski dnevnik“ je dne 14. 3. 1965 objavil naslednjo notico o pevki popevk Ervini Štelcl, ki se zanj navdušujejo tudi nekateri naši izseljenci:

„Ervina Štelcl je dobila te dni iz Zahodne Nemčije pismo slovenskega izseljenca, ki rad posluša zabavne melodije, še posebno pa Ervinino petje. „Vendar mi morate oprostiti, da vam pišem v slovenskem jeziku, kajti hrvatski ne znam dobro,“ je končal.

S tem, da Ervina Štelcl živi v Zagrebu, še ni rečeno, da ne bi znala slovenščine. Iz Maribora se je namreč preselila šele pred nekaj meseci v Zagreb!”

Tako pripominja omenjeni list. Ali ni v tem opravičevanju, da kdo piše v slovenščini, jasno pokazano, kako vse pre malo smo ponosni na svoj jezik? Čemu se opravičevati? Čemu misliti, da drugi ne znajo našega jezika? Mnogi se zanimajo za naš starodavni jezik, mi ga pa mečemo proč in ga smatramo za malovednega. Ali ni to nes pametno? Ne imejmo se za hlapce!

Vendar dostavljamo, da je omenjeni rojak pogumno napisal pismo v slovenščini in ni svojega jezika pačil s hrvatskimi besedami, kot to delajo nekateri.

■ Prebivalstvo sveta naraste v zadnjih letih povprečno za 65 milijonov na leto.

Trenutno cenijo število prebivalstva sveta na 3.283.000.000. Po številu prebivalstva je največja država Kitajska, tam živi 690 milijonov ljudi. V Indiji živi 468 milijonov ljudi, v Sovjetski zvezi 299 milijonov, v Združenih državah 195 milijonov in v Indoneziji 102 milijona.

za naše male

Martin piše domačo nalogo:

Moja mama

Moja mama kuha. Za očeta v soboto in nedeljo še posebej, ker ima bolan želodec. Moja mama pere. Vsak teden vsaj enkrat. Takrat jo navadno boli hrbet. Tega sicer ne pove, a jaz vem, ker tako krivo hodi. Včasih šiva in lika. Popravlja mi domače naloge in vedno vpraša, kaj se v šoli učimo. Pospravlja, pometa po sobah in riba. Dela na vrtu, velikokrat hodi pomagat sosedu na polje. Če je zelo trudna, me vzame v naročje. Čisto tiho sediva. Jaz mislim takrat na očeta, ki se vsak petek vrne domov.

Mama prebere zvečer Martinovo nalogo.

»Ja, moj ljubi fant, pa to je le polovica naloge. Ko zvečer ležeš v posteljo, ti zašijem preluknjane nogavice in hlače. Če se v spanju nemirno obračaš, se zbudim tudi jaz in ne morem zaspati od skrbi. Če si bolan, ti kuham ponoči in podnevi čaj, odevam te in trpim s teboj. Ko greš v šolo, mislim, če te ni kje povozil avto, in opoldne pogledujem skozi okno, kdaj te bom ugledala na cesti. In predno se uležem zvečer v posteljo, prosim Boga, da bi ti ostal priden in zdrav, da bi dorastel v močnega in pametnega fanta, katerega bova z očetom vedno lahko vesela.«

Zakaj ima Katka samo en nosek in en jezik

Katka ima dvoje oči, dvoje ušes, dve roki, dve nogi, jeziček in nosek pa samo eden.

»Babica,« vpraša Katka, »zakaj imam vse po dvoje, a samo en nosek in en jeziček?«

»Eh zato, vnučka moja mala,« odgovori babica, »je tako, da bi čim boljše videla, čim tanjše slišala, da bi čim več delala, čim hitreje hodila, a manj klepetala in ne vtikala noska tja, kamor ni treba. Vidiš, zato imamo samo en nos in en jezik.«

Prosim! — Hvala!

»Mama, kos kruha mi daj!«

»Ne razumem, Peter.«

»Mama, rad bi imel kos kruha!«

»Še zmeraj ne razumem!«

»Mama, prosim za košček kruha!«

»Zdaj pa razumem. Na! Vzemi!«

»Hvala, mama!«

Materam

ČE VSI GRMI BI ZACVELI,
IN VSI CVETI ZADEHTELI,
VSE VODICE ZASUMLJALE,
ZVEZDICE VSE ZASIJALE,
DA NJO Z NJIMI OBDARUJEM,
NJO, KI VSE JI, VSE DOLGUJEM,
— BI PEMALO MOGEL DATI
TEBI, MOJA ZLATA MATI!

Danilo Gorinšek

Srce zmaguje

(Nadaljevanje s str. 11)

Mamica potegne nanj modre žametne hlačke in volneno jopico. »Tudi čepico?« »Ne, naj se mu laščki kodrajo!« In plavalasi junaček zmagoslavno razsaja.

Jon stapecira kuhinjo brez zaprek. Sijajno se mu je posrečilo, méni Greeta in Jon možato kima. Da je ravno za zrcalom velikanška lisa od lepila, stoično zamolči. Čemu bi klical neznano bridkost na dan? Peerken se je na sprehodu nekoliko ugnal. Na svojeni stolčku zaspí, »dada« je poskrbel za »dodo«. Jon ga varno položi na svojo blazino in ga za hip ogleduje. Ko takole spi, je ves samo košček mirnega, rožnatega življenja, živalca, ki ne pozna razlike med Wolvesto in zemeljskim paradížem.

Večer je mil in nebo se sveti kakor temnomoder kristal. Greeta šiva srajčke za številko dve, ako Bog da. Jon poskuša pisati. Naj poreče kdo, da je romantika, toda dva človeka, ki imata majhnega, spečega fantička in v sebi veliko pogumno ljubezen, čutita morda vendarle vsaj nekaj tiste skrivnosti, ki jo je položil Bog v ljudi, da bi bili srečni že na tem svetu. Jon nocoj ne more pisati. Vidi svojo ženo v svetlobi svetilke s senčnikom. Lepa je njegova Greeta, materinstvo je požlahtnilo njeno telo. Neka mirna sila ji je prišla v život in obilna kri, ki hrani zdaj spet dve senci, ji rdeči kožo, da je kakor z bogatim soncem obsijan sad. Molčita. Kjer je najlepši del duše pri dveh človekih pričujoč, tam ni treba besedi. Jon ve, da misli Greeta zdaj nanjo, ki so jo danes pokopali. On sedi spet ob empirski postelji v Brouwersgracht. Če tako umreš, kakor je umrla teta Lientje, pravzaprav samo zaspíš po dolgem, dolgem dnevu. Nikoli ni govorila o svojih težavah. Jodo pravi, da je bila že dolgo mrtva za ta svet; ali pa on ve, koliko rahlih sanj skriva in čuva takšno staro srce?

V Jonovem spominu se spokojno pomika mimo maziljenje s svetim poslednjim oljem, kakor ga je doživela teta Lientje v dvoriščni hiši. Ta prizor ga spet sprijazni z župnikom in cerkovnikom; vsem se vendar ne mudí enako.

»Teta Karolina je zdaj že v nebesih,« pravi Jon; z nasmehom, ki priča o zaupanju, se ozre v Greeto. »Če bo številka dve punčka, jo bova krstila za Lientje.«

Jon je poiskal tetin stari molitvenik. Davi

v cerkvi mu ni bilo mogoče, da bi molil iz njega; polka in pa cerkovnikov polipi... Zdaj bi mogel moliti in oči mu slede velikim črkam Jobove knjige. Kolikokrat je prebrala teta Lientje tole stran: »Varuj me, o Gospod, zakaj moji dnevi so ničevi...«

Nekdo potrka.

»Preteto,« pravi Jon sam zase, »če sediš kdaj takole udobno sam zase...«

Prišel je Nand, ki bi rad pozvedel, kaj bodo ukrenili s pohištvo tete Karoline.

»Ti si hitro poleg,« pravi Jon, »pojdi v Brouwersgracht, Nand, in si vzemi, kar vam prija.«

Nand se dela, ko da mu sploh nič ni za to, toda smolo ima in se zagovori. Samo posteljo in predalnik, ostalo lahko mirne duše obdrži Jon.

»Ostalo? Ostanemo samo štiri stene njene sobe. Vzemi si jih s seboj, človek božji, če jih moreš.«

Nand sedi nemirno na svojem stolu. Ko bi le brž mogel stran; saj stvar je zdaj opravljena. Tedaj potrka debela Neta in vstopi.

»Tule je zelenjava za v juho, ljubi otrok! Ah, mene že spet tako daje v jetrih.«

»Pa na svidenje,« pravi Nand, »moram spet v Hoboken.«

Spodnje revše vzdihuje še nekaj časa na Nandovem stolu. Jon strmi obupan v oguljeni molitvenik. Job, mož božji, tvoje pesmi je za nocoj konec. Svet in meso nam sedita za vratom. Žolčni kamni se menjavajo z vezenjem in flanelo, dokler ne zažvenklja zvonec v štacuni in ne prinese odrešenja. Debela Neta je šla. Potem pa začuti tudi Greeta takšno trudnost, da hoče v posteljo. In vendar spanec ne pride tako hitro. Postelje so včasih priče zakonskih posvetov; nocoj se plete pogovor nepričakovano okoli štednje. Čemu neki je moral Jon na lepem prepustiti tetino pohištvo Nandu? Radodarnost je nekaj prav lepega, toda pomisliti je treba tudi nekoliko nase. In tetine rjuhe? In kdo ve, ali ni pustila kje kaj zapisanega, kako naj si vse skupaj razdelijo?

Jon pušča Greeto, da vprašuje. Ne prihaja mu na mar, da bi dvomil o upravičenosti njene spraševanja, toda kaj briga njega Nandova in Marijina lakomnost? Ali naj se začno pripraviti zaradi borne tetine krame? Jutri pojde še enkrat v njeno sobo. »Zdaj pa le mirno zaspí, punica!« Toda punica noče zaspiti; grdi fant noče razumeti, da jo tarejo skrbi.

(Drugič dalje)

Slovenska pravda v Londonu je imela 1. marca VI. redni občni zbor. Izvedla ga je pismeno; potekal je nekaj več kot eno leto. Prejšnji redni občni zbor je bil zaključen v novembru 1961. Sedanji občni zbor je sprejel resolucijo, s katero je ustanovil »Tiskovno zadrugo Klica Triglava« in Tiskovni sklad za list »Klic Triglava«. Poleg raznih sklepov je občni zbor sprejel tudi predlog za nov izvršni odbor, v katerem so gg. Pavle Borštnik, Vekoslav Farkaš, Dušan Pleničar, dr. Ljubo Sirc, Stefan Tomažič, Lojze Zupan in Boris Kresnik. Za nadzornika je bil izvoljen Tone Gradnik, za njegovega namestnika pa Ivan Stanič.

Med knjigami, ki predstavljajo tujcem slovensko poezijo, je tudi »Anthologie de la poésie slovène«, ki je izšla v Parizu l. 1962. pri Pierre Seghers Editeurs. Predstavlja francosko govorečemu svetu 27 slovenskih pesnikov od Prešerna dalje v prevodu. Za primer navajamo 1. kitico prevoda Soneta nesreče (O, Vrba srečna, draga vas domača):

»O Verba! Heureux, cher village de mon pays
ou se dresse la maison de mon père!
Si la soif de savoir, fallacieuse vipère
hors de ton monde ne m'avait conduit.«

Odgovarjamo . . .

Nepodpisanih dopisov ne moremo upoštevati.

Za to številko nam je dospelo zelo veliko prispevkov. Nekateri smo morali krajšati, več jih pa odložiti za poznejšo objavo. Naj to upoštevajo prizadeti.

Glede objavljanja slik opozarjamo na našo opombo v 1. številki letošnjega letnika (na strani 31).

Rokopise vračamo samo na izrečno željo.

K-B., Francija: Za Vaše prijazne pozdrave iz Lurda se Vam zahvaljujemo.

Tiste, ki ste dobili tej številki priložen listek z vabilom na plačilo naročnine, prosimo, da ga ne spregledate in nam pomagate s plačilom vzdržati list na dosedanji višini. Zrna do zrna pogača . . .

Vsem, ki so nam poslali velikonočna voščila: Pristrčen Bog plačaj!

V SPOMIN

Na planinah, vrh gera,
tam veselje, je doma.
Vrskam, pojem si na glas,
pa mi je prav kratek čas.

Trgam lepe rožice,
zraven pojem pesmice.
Oj, planinski svet, moj kraj!
K tebi vračam se nazaj.

Grob moj naj bo narejen,
s planinskim cvetjem prepleten.
In pesem zadnja mi naj bo,
ko me tja v hladni grob dajo:

Sem hodil, v planine
na strme vrhe.
Pod skalo počiva
zdaj moje srce.

Na tratih planinskih
posedal sem rad.
Izbral si za vedno,
planinski sem hlad.

B. Anžel

POMLAD V TUJINI

Ko nežni teloh zacveti,
ko vresja rožna barva grič objame,
nihče ne ve, kako je težko zame,
kako takrat srce trpi.

Tu teloha, tu vresja ni.
Tam daleč so domače drage gore,
vse v cvetju, svetle od pomladne zore,
po njih mi duša hrepeni.

Podblegoški

Nemški časopis je poročal, da je neki Bosanec mislil, da ima najdaljše družinsko ime v Jugoslaviji. Piše se namreč Hadžiosmankarapetanović. Toda pred nekaj dnevi je dobil pismo iz Skopja, ki mu ga je poslal neki Papandovalorokomonduronikolakopulovski.

Nemčija ima zelo veliko tujih delavcev. Zaradi raznih kriminalnih dejavnosti se zdi, da bo morala začeti uvažati za vsako narodnost tudi policiste iste narodnosti.

*

V prejšnji številki »Naše luči« je na prvi strani slika dveh učencev Jezusovih. Katera učenca sta to? Starejši je Peter, mlajši pa Janez.

Koristno branje

V Marijanišču na Opčinah pri Trstu so spet izdali lepo knjižico na 48 straneh. Naslov ji je »Znamenje križa«. Knjižica ima lepe misli, ki nudijo tolažbo slehernemu. Poživljajo jo citati naših pesnikov in pisateljev ter nekateri zgledi iz življenja. To knjižico in še druge, ki so bile ponatisnjene sedaj (Za mladino »Da boš vedela« in »Kdo mi bo povedal«; dalje kratek življenjepis škofa Slomška, »Mladim materam«, ki jo priporočamo vsaki naši mladi ženi), ima na razpolago tudi Družba sv. Mohorja v Celovcu za ceno 5.— šil.

Uprava »Naša luči« ima na razpolago še lep stenski zemljevid slovenske zemlje (10.— šil.), ki ga priporočamo vsakemu bravcu. Rojnikom v francosko govorečem svetu priporočamo: »Hitro znati francosko«, priročnik za začetnike v francoskem svetu; »15 Leçons de la langue slovène« pa je primeren pripomoček za učenje slovenskega jezika.

Se nekaj »Družinskih praktik 1965« je na razpolago pri

Mohorjevi družbi v Celovcu. Pišite ponjo, če je še nimate! Istotam dobite tudi cenik raznih lepih in zanimivih slovenskih knjig. Darujte jih rojakom po bolnicah! Dobra knjiga je najlepše rezvedrilo!

Rojaki pišejo

»Zelo ste me razveselili z vašo pošto, »Naša luč« nam zelo ugaja. Zato prosim, da nam jo pošiljate; če imate še kakšno preteklo številko, jo tudi priložite!« — Družina C., Nemčija.

»Sem ena izmed bralk NL. Vedno se razveselim, kadar jo prejmem, ker me zanima, kaj delajo naši rojaki širom sveta, obenem pa čitam našo lepo slovensko besedo. Pošiljam svoj novi naslov...« — V. M., Nemčija.

»Pozdravim vse Slovence po celem svetu. Doma sem s Štajerskega. Vsi, ki si moramo služiti vsakdanji kruh v globoki jami ali v eni od tovarn, vemo, da to ni lahko. Koliko nevarnosti in hudega moramo prestopiti. Eni ves denar zapijejo ali zakartajo.

denar). Na pisma, ki želijo naslove, pa nimajo te priloge, uredništvo ne odgovarja, prav tako tudi ne na pisma z nezadostno znamko.

Vdovec, star 39 let, z dvema otrokoma, ki živi v Nemčiji, želi spoznati pošteno, starejše slovensko dekle, ki bi mu hotela postati dobra žena ter otrokoma skrbna mati. — Naslov posreduje Slovenski dušnopastirski urad, 42 Obh.-Sterkrade, Mathildestr. 18, Zah. Nemčija.

Slovenski fantje, izseljenec v svetu, ki se želite seznaniti s slovenskimi dekleti v

Drugi pa gledajo skrbno na vsak denar in si potem kupijo za stara leta domovje. Kaj je lepše? Denar ni vse na svetu. Zlato in srebro se lepo svetita. Ali naše notranje življenje, ki ga ne moremo videti, je mnogokrat umazano. Jaz sam sem bil tak. Dolga leta sem delal v jami od 700 do 800 metrov globoko in bil v velikih nevarnostih. Delal sem preko 20 let v tej tujini, v domovini pa sem poprej delal preko 8 let. Zdaj sem obnemogel. Ležim v bolnici, hvala Bogu, da ne v hudi nevarnosti. Nikogar več nimam svojih. Bog mi je dal dobrega človeka, ki ga vsak pošten človek spoštuje, našega duhovnika, ki prihaja k meni in mi nosi tolažbo. Oče mi je umrl, ko sem bil star leto dni. Ena sestra je dopolnila 18 let. Druga mi je umrla 17 let stara v Franciji. V enem letu je Bog pozneje poklical mater in brata. Radi smo se imeli. Kot otroci smo se učili dobro. Vsak ponedeljek nas je učil kaplan krščanskega nauka. Še za vse zapovedi vem... Vse, ki berejo »Našo luč«, prav lepo pozdravljam, čeprav jih ne poznam...« J. L., Belgija.

Mali oglasi

Ta kotichek je na razpolago čitateljem »Naše luči« za objavo ženitovanjskih in drugih oglasov. Za oglas v eni številki se računa od vsake besede 1 šiling (2 bfr, 0.20 NF, 0.15 DM ali protivrednost). Uredništvo z objavo oglasov ne prevzema nobene odgovornosti glede vsebine oglasov in glede oglaševalcev, ker jih ne pozna.

Če je v oglasu rečeno, da »naslov posreduje uredništvo«, pošlje uredništvo naslov le tistim dopisnikom, ki priložijo pismu kaj za odgovor (ali mednarodni kupon za odgovor ali znamko ali

domovini in si dopisovati z njimi, da si ustvarite slovenske družine! Agenzia **Mundus**, Trieste (Trst), via Roma 24, Italia, ima veliko naslovov in slik deklet in žena od 16. do 45. leta, ki bi se rade poročile. Priložiti je treba bon ali primeren znesek za odgovor.

Student iz Maribora, ki mu je edino veselje v prostem času zbiranje znamk, razglednic ter prospektov avtomobilov, prosi po svetu, če bi mu hoteli pomagati s pošiljanjem teh na naslov: Franci Janiš, Zdravkova ul. 8, Maribor, Slovenija, Jugoslavija.

in še za smeh

Vendar enkrat. — Oče pravi: — »Sine, ali si danes v šoli kdaj dvignil roko?« — »O da, oče, pri biologiji.« — »Pri katerem vprašanju?« — »Učitelj je vprašal, kdo mu bo prinesel bolho, da jo bomo prihodnjč opazovali skozi povečevalno steklo.«

Opravičilo. — Učitelj: — »Darko, zakaj nisi prišel pravočasno v šolo?« — »Umival sem si vrat in ušesa, gospod učitelj. Oprostite mi za danes, obljudim, da tega ne bom nikoli več storil.«

Zgodba iz Idrije. — Pepe: »Tune, zakaj si se pa tak kasnu ažienu?« — Tune: »Tak je tu: če bu duobra, se je splačalu čakati; če bu slaba, je pa še tak prezgudej.«

Na železnici. — Potnik: »Le za koga veljajo vozni redi, ko imajo vlaki zmeraj zamude!« — Sprevodnik: »Za potnike.«

»Iz Pavlihe«

Iz življenja služkinj. — Gospodinja: »Ampak, Micka, kakšen ropot pa delate tu v kuhinji?« — Micka: Ja, gospa, pa vi poskusite ubiti tri sklede brez ropota!«

Ni razumel. — »Pomislil, ljubi mož, ura mi je padla v sobi na tla in je kar obstala.« — »Seveda, ali misliš, da bo kar po sobi hodila?«

Dobro ga je izplačala. — Karl Avgust, vojvoda Weimarski, je šel na izprehod in dež ga je prisilil, da se je zatekel v bližnjo kmetško hišo. Kmetica, ki je pravkar pripravljala surovo maslo, ga ni poznala in mu prijazno dovolila, da vedri pri njih. Vojvoda je sedel na poveznjen čeber, pod katerim je čepela mačka s svojimi mladiči. Opazil je, da je eden mrtev. Ko je kmetica odšla iz sobe, je vrgel vojvoda poginjenega mačka v maslo. — Medtem je prenehalo deževati in neznan gost je odšel. Čez nekaj tednov je prišel v isto hišo tudi nepoznan in vprašal gospodinjjo, kaj je napravila s tistim maslom, v katerem je našla mrtvo mačko. Kmetica je odgovorila dobrosrčno: »Prodali smo ga v weimarski dvor — tam pojedó vse!«

Žid pred sodiščem. — Rosenduft stoji pred sodiščem zaradi ponarejanja kemikalij. Obrne se na predsednika sodišča, rekoč: »Gospod sodnik, ali se razumete na kemijo?« »Ne, na kemijo se razume izvedenec.« »Gospod izvedenec, ali se razumete na kazenski zakon?«

Iz »Domoljuba«

Mlad Špartanec se je pritoževal materi, da je njegov meč prekratek. »Nič ne maraj,« ga je potolažila, »stopi korak bliže!«

Snubec na ogledih. — Oče izvoljenke: »Mi je znano, vaš oče je bil vseskozi vzoren človek. Umril je res kot mož poštenjak. O vas kaj takega v resnici ne bi mogel trditi.« — Snubec: »Gospod, zakaj me žalite?« — Oče: »Saj vendar še živite, potem niste mogli umreti kot poštenjak.«

Poplačana nečimrnost. — Stara, pa zelo nečimrna gospa je v neki družbi vprašala moškega, ki se mu je hotela prikupiti: »No, koliko pa mislite, da sem stara?« — »Oprostite, milostljiva, sem bančni uradnik, ne pa raziskovalec starin.«

Milo za drago. — Mesar Peter je bil hud na svojega soseda brivca. Nekoč, ko je bila brivnica polna ljudi, pomoli svojo glavo skozi vrata in vpraša brivca: »Saj pri vas brijete tudi prašiče. Ali ne?« — »O, prosim, prosim, kar vstopite, bomo takoj naredili!« se odreže brivec.

Krajši dan. — Učitelj: »Koliko ur ima dan?« — Učenec: »Dan ima triindvajset ur.« — Učitelj: »Mislim, da to ni prav, pomisli vendar!« — Učenec (naglo): »Vem! Ali naš oče so zadnjič rekli, da je sedaj dan za eno uro krajši.«

Prepovedana pot. — Gospod župnik je Arnuževo Franco prijel, ker mu je prišlo na uho, da se sestaja z Gašperinovim Anžetom: »Franca, ti si hodila po prepovedanih potih!« — Franca: »Gospod župnik, to pa že ni res, prav nikjer nisva brala na kakšni tabli, da bi bila pot prepovedana.«

Za dobro voljo. — Bernard Shaw je trdo vratno branil svojo idejo, da je moški inteligentnejši od ženske. »Ali ni res, žena moja, da sem jaz inteligentnejši od tebe?« se je obrnil do žene in čakal njen pritrdilni odgovor. — Ona pa mu je počasi odgovorila: — »Seveda, moj dragi, ti si poročil mene, jaz pa tebe!«

Ljubeznivo. — »Nocoj se mi je sanjalo, da sem vam ukradel poljub, potem pa sem se takoj zbudil. Ne vem, zakaj.« — »Najbrž zaradi klofute, ki sem vam jo dala.«

V šoli. — Učitelj: »Mihec, povej mi stavek, v katerem je tudi beseda sladkor!« — Mihec: »Vsako jutro pijem kavo!« — Učitelj: »V tem stavku vendar ni besede sladkor!« — Mihec: »Kako da ne? Saj je v kavi!«

Iz »Ameriške Domovine«

NAŠA LUČ

mesečnik za Slovence
na tujem

Začel izhajati 1. 1951

5. številka — letnik 14
Maj 1965

Izide desetkrat v letu (vsak
mesec razen julija in avgusta).

Dopise za številko, ki izide
konec meseca, mora uredni-
štvo prejeti vsaj do 8. v me-
secu. Člankov ne vrača.

Za uredništvo odgovarja
dr. Janko Hornböck. Založba:
Družba sv. Mohorja. Tiska:
Tiskarna Družbe sv. Mohor-
ja. Vsi v Celovcu.

Naročnina za list je za vse
leto 40 šilingov ali proti-
vrednost: 80 bfr, 8 NF, 5,50 h.

gld, 6,2 DM, 1000 lir, 12 angl.
šil., 10 norv. kron, 8 šved-
skih kron, 10 danskih kron,
20 avstralskih šil., 2 dolarja.
List lahko naročiš pri bliž-
njem poverjeniku ali pa na-
ravnost pri upravi v Celovcu.

Uredništvo in uprava imata
naslov: „Naša luč“, Viktrin-
ger Ring 26, Celovec-Klagen-
furt, Austria.

Printed in Austria